

ORIENTERINGSLÖPNING

Tävlingsanvisningar orienteringslöpning

VERSION	2016-05-02
BESLUTAD AV	SOFT:s styrelse den 19 april 2016
TRÄDER I KRAFT	2 maj 2016
ERSÄTTER	Tidigare anvisningar

Syfte och målgrupp

Regelverket består av *tävlingsregler* och *tävlingsanvisningar*.
Reglerna beslutas av förbundsstyrelsen, anvisningarna av förbundsstyrelsen.

Anvisningarna kompletterar reglerna. De förklarar hur enskilda regler ska tolkas och tillämpas. Varje anvisning har också sitt ursprung från en eller flera regler. Det förekommer dock många regler som saknar anvisning.

Anvisningarna vänder sig i första hand till tävlande, arrangör och kontrollant, men också till tävlingsjury, ledare och publik.

Innehåll

1. Orientering som idrott	3
2. Orienteringens regelverk	3
3. Tävlning, klasser och deltagande	4
3.1 Tävlingsdiscipliner	4
3.2 Tävlingsarrangemangets nivå	4
3.3 Kombinationslag och föreningar i långsiktig samverkan	4
4. Allmänna villkor för tävlingar	5
4.1 Kvalitetssäkring	5
4.2 Kvalitetskontroll	7
4.3 Tävlingsområde och arenaområde	11
4.4 Karta	12
4.5 Banläggning	13
4.6 Elektronisk stämpling och tidtagning	20
4.7 Samråd och hänsyn	21
4.8 Arrangörens rätt att teckna avtal	23
4.9 Ansökan om att arrangera tävling	24
4.10 Avlysning och sekretess	24
4.11 Orienteringstävlingens klasser	25
4.12 Avgifter	26
4.13 Inbjudan till tävling (inkl. marknadsföring, terrängbeskrivning och medieservice)	30
4.14 Anmälan till tävling (och senaste anmälningsstidpunkt)	33
4.15 Information till tävlande (inkl. tävlings-PM, information till allmänheten, service till tävlande och programtidning)	33
4.16 Tävlingsjury	35
4.17 SM (inkl. USM och Veteran-SM)	35
4.18 SOFT:s styrelse och kanslirepresentation vid nivå 1-tävling	35
5. Tekniska regler för tävling	36
5.1 Upprättande av klasser	36
5.2 Startordning (inkl. startmellanrum)	36
5.3 Lottning och startlista	37
5.4 Startplats	38
5.5 Startprocedur mm	39
5.6 Orienteringsbanan	40
5.7 Mål och tidtagning	40
5.8 Tävlingsdokumentation (inkl. resultatlista, livebevakning, utvärderingsrapport och tävlingsrapport)	40
6. Regler för tävlande	42
6.1 Tävlande på lika villkor	42
6.2 Otillåten fördel	42
6.3 Terrängkännedom	42
6.4 Samlöpning	43
6.5 Antidoping	43
6.6 Tekniska hjälpmedel	43
6.7 Hänsynstagande	43
6.8 Särskilda regler för sprintorientering	43
6.9 Förutsättningar för rankade	43
7. Regler för funktionärer och icke tävlande	44
8. Åtgärder vid regelöverträdelser	45
8.1 Juryns handläggning av protest	45

1. Orientering som idrott

Avsnittet saknar anvisningar.

2. Orienteringens regelverk

Tävlingsreglerna

Reglerna kan, med utgångspunkt från deras funktion, indelas i påbud, förbud, rekommendationer, undantag och förklaringar. De kan identifieras genom sina nyckelord; påbudet innehåller nyckelordet **ska**, förbudet **får inte**, rekommendationen **bör** och undantaget **får**. Förklaringsregler saknar däremot nyckelord.

Tävlingsanvisningarna

Anvisningarna innehåller i varierande omfattning element av påbud, förbud, rekommendationer, undantag och förklaringar. Elementen har samma syfte som motsvarande regler.

En mer utförlig beskrivning av regelverkets uppbyggnad finns på Svenska Orienteringsförbundets (SOFT:s) hemsida.

3. Tävling, klasser och deltagande

3.1 Tävlingsdiscipliner

Tävlingsform, tävlingstidpunkt, tävlingsdistans och tidsomfång får kombineras fritt för att skapa olika tävlingsdiscipliner. De vanligaste disciplinerna och dess särarter finns beskrivna på SOFT:s hemsida.

3.2 Tävlingsarrangemangets nivå

Tävlingsreglerna tar upp hur tävlingsarrangemangen kan indelas i nivåer utifrån status och kvalitet.

Förbundsstyrelsen beslutar om vilka tävlingar som ingår i nivå 1, s k värdetävlingar. Dessa finns presenterade på SOFT:s hemsida.

3.3 Kombinationslag och föreningar i långsiktig samverkan

Kombinationslag

Följande kompletterar tävlingsreglerna:

- Då en förening har flera lag, där ett av lagen är ett kombinationslag, görs bedömningen av löparnas rangordning i lagen subjektivt av föreningen själv. Vid misstanke om olämplig tillämpning av regeln får regelanmälan lämnas in till tävlingsledningen som avgör rimligheten i föreningens subjektiva bedömning.
- En förening får i en tävlingsklass inom en tävling, utöver med egna lag, endast delta i ett kombinationslag, oavsett om det rör sig om fler lag med samma förening eller andra föreningar. Föreningar i långsiktig samverkan får delta med flera kombinationslag, se nedan.
- Kombinationslag får inte tävla om mästerskapet vid mästerskapstävling, men får vid DM delta utom tävlan om mästerskapet (på samma sätt som deltagande utom tävlan om mästerskapet är tillåtet vid individuellt DM). Vid SM får inte kombinationslag delta alls.

Föreningar i långsiktig samverkan

Förening kan, efter av SOFT beviljad ansökan, samverka långsiktigt med en eller flera föreningar. Föreningarna deltar med gemensamma lag vid stafettävlingar under ett helt kalenderår i taget, men deltagarna representerar sin egen förening vid individuella tävlingar.

Syftet med denna typ av samverkan är som för traditionella kombinationslag att även ge mindre föreningar möjlighet att delta vid stafetter, dock med några tillägg:

- Att behålla basen för ungdomsrekryteringen i respektive föreningars upptagningsområden och behålla respektive förening som arrangörer av tävlingar.
- Att skapa en miljö där ungdomar/juniorer/seniorer med elitambitioner stannar i sin moderförening.
- Att höja kvaliteten på träningar genom både ökad konkurrens och ökad gemenskap där de ingående föreningarnas medlemmar tränar och tävlar tillsammans.

De lag som tävlar i denna typ av kombination vid stafetter definieras på samma sätt som rena klubbtag, dvs som lag med deltagare från endast en förening.

Vid alla stafetter, mästerskap undantaget (se nedan), får ingående föreningar endast delta med gemensamma lag (ej egna lag), även om samtliga i laget kommer från samma förening.

Vid mästerskap får ingående föreningar endast delta med eget/egna lag.

Ansökan, med utförligt motiv för föreslagen samverkan, ska inlämnas till SOFT:s styrelse senast den 31/12 för att gälla till kommande år. Lagnamnförslag ska godkännas av SOFT.

4. Allmänna villkor för tävlingar

4.1 Kvalitetssäkring

Regelverkets krav definierar den lägsta nivån för god kvalitet hos ett orienteringsarrangemang. Tävlingsledaren har det yttersta ansvaret för att tävlingen genomförs enligt regelverket samt har det övergripande ansvaret för att leda och fördela arbetet.

Kontrollanter

Tävlingskontroll, bankkontroll och kartkontroll är obligatorisk vid tävlingar inom nivå 1-3.

OF ska utse en **sk tävlingskontrollant** (och ev. biträdande) och en **bankkontrollant** (och ev. biträdande) så snart arrangör tilldelats arrangemanget och senast sex månader före tävling.

OF ska också utse en **kartkontrollant** så snart arrangör tilldelats arrangemanget.

Tävlingskontrollanten får inte vara medlem i arrangerande förening och ska ha tävlingsledarutbildning eller motsvarande kompetens.

Bankkontrollanten ansvarar för såväl teoretisk granskning som praktisk. För den praktiska kontrollen kan en biträdande bankkontrollant utses. Huvudansvaret vilar på bankkontrollanten.

Bankkontrollant som utför den teoretiska granskningen får inte vara medlem i arrangerande förening. Praktisk bankkontrollant får vara medlem i arrangerande förening. Bankkontrollanter ska inneha banläggarkort av minst samma klass som krävs för banläggaren vid aktuell tävling.

OF ansvarar för att kontrollanterna utför sitt uppdrag. I kontrollantrollen ingår även kvalitetsäkrande moment. För utförligare arbetsbeskrivningar för kontrollanter, se avsnitt om kvalitetskontroll.

Arrangörscoacher

Arrangörscoacher är obligatoriskt vid tävlingar inom nivå 1.

SOFT ska utse en eller flera arrangörscoacher. Dessa arbetar som SOFT:s samordnare och ansvarar för kontakten med i första hand kontrollanterna men också arrangören.

SOFT ansvarar för att arrangörscoachen utför sitt uppdrag med nedanstående huvuduppgifter:

- Att säkerställa att kvalitetssäkring och kontroll av tävlingen fungerar enligt skrivna avtal.
- Att utveckla tävlingsverksamheten från år till år.

Det innebär att arrangörscoachen ska:

- Ge stöd och support till kontrollanterna, samt vid behov arrangören. I det ingår att motivera och inspirera, men också påminna vid behov.
- Följa upp planering och genomförande av arrangemanget, samt dokumentera och sprida erfarenheter från arrangemangen.

Sportslig rättvisa

I begreppet kvalitetssäkring ingår också att säkerställa att regelverket följs av såväl arrangör som tävlande i syfte att skapa tävlingar med sportslig rättvisa. Det innebär också att se till så att banläggare och övriga funktionärer har rätt kompetens, samt att vid behov:

- Noga överväga lämpligt startavstånd för att minska risken för att löpare kommer ihop, utan att detta medför ett alltför stort startdjup.
- Använda sig av spridningsmetoder och möjligheten till kartbyte och att också ange i tävlings-PM att detta förekommer.
- Genomföra kontroller av regelefterlevnaden, t ex genom att placera ut funktionärer på strategiska platser längs banan.
- Agera vid misstanke om regelbrott, i första hand genom att höra de berörda.

Tävlingsledarrapport

Cirka fyra månader före tävling bör – och senast sex veckor före tävling ska – tävlingsledare till tävlingskontrollant lämna ifylld tävlingsledarrapport, fastställd av SOFT.

Tävlingsledarrapporten finns på SOFT:s hemsida.

Avtal för tävling arrangerad på uppdrag av SOFT

För tävling arrangerad på uppdrag av SOFT tecknas ett avtal mellan arrangör, OF och SOFT. Avtalet utgår från regelverket och reglerar ansvarsfördelning, ekonomi samt när uppgifter senast ska vara klara.

Så snart avtalet är undertecknat tilldelas arrangören tävlingen.

En avtalsmall att utgå ifrån finns på SOFT:s hemsida.

Kvalitetssäkring av tävlingsadministrationen

Tävlingsadministration inom orientering omfattar alla de administrativa moment som krävs för att genomföra en orienteringstävling. Området innehåller specifika delar som var för sig ska utföras före tävling, under tävling och efter tävling.

Det centrala IT-systemet Eventor, samt de tidtagningssystem (TA-system) som används för tävlingsadministrationen under tävling (OLA, OE eller motsvarande), finns beskrivna på SOFT:s hemsida.

Tävlingsadministration som sker omedelbart innan en tävling (lottning, startlista osv), samt under själva tävlingen (registrering av löpare i mål, tidtagning, resultat, speakerstöd osv), är den mest kritiska delen av ett arrangemang. Organisation och hantering av denna funktion ställer höga krav på arrangören.

En analys av vilket kompetensbehov som krävs för att uppfylla kraven från tävlingsadministrationen ska alltid göras i god tid före tävling.

Övrig teknik och resursplanering finns beskrivet i ett stöddokument på SOFT:s hemsida.

Lägsta IT-kvalitetskrav vid tävling inom nivå 1

Tävlingar inom nivå 1 ställer ofta större krav på tekniken än övriga tävlingar.

- Ett särskilt stöddokument finns framtaget och hittas på SOFT:s hemsida. Det beskriver lägsta kvalitetskrav för hårdvara, mjukvara, nätverk, utbildning, testning samt simulering.
- En centralt utsedd IT-coach säkerställer på plats, via särskilt testprotokoll, att kvalitetskraven i ovan nämnda stöddokument är uppfyllda. IT-coach finns med som stöd från det att arrangören tilldelats tävlingen.

Funktionärer inom tävlingsadministrationen på tävling inom alla nivåer kan med fördel ta del av och följa stöddokumentet nämnt ovan.

Kvalitetskrav vid livebevakning

Vid tävling med resultatinformation som publiceras direkt mot internet, s k livebevakning, ska en god IT-säkerhet upprätthållas. Endast avsedd information från tidtagningssystemet ska publiceras på internet. Livebevakningen får inte påverka tillgänglighet och prestanda i själva tävlingen negativt.

- Livetjänsten ska vara testad under belastning så att planerad funktion är säkrad.
- Datorer som används för livebevakning ska vara väl skyddade från åtkomst via internet och ha antivirusprogram och brandväggar aktiverade. Metoder för hur tillräcklig säkerhet uppnås ska vara beskriven och dokumenterad.

4.2 Kvalitetskontroll

Övergripande kvalitetskontroll på SOFT-nivå

Arrangörscoachens fokus är kvalitetssäkring, men också att säkerställa att kontrollen av tävlingen fungerar. För tillsättning och arbetsbeskrivning, se föregående avsnitt om kvalitetssäkring.

Tävlingskontroll på OF- och SOFT-nivå

Tävlingskontroll ska utföras av tävlingskontrollanten. För tillsättning, se avsnitt om kvalitetssäkring.

Tävlingskontrollanten ska såväl teoretiskt som praktiskt bevaka att tävlingen genomförs enligt SOFT:s regelverk. Tävlingskontrollanten ska kontrollera och övervaka arrangemanget, men får också vara rådgivande.

Kontakt ska hållas med tävlingsledaren.

Om tävlingskontrollanten uppmärksammar brister i planering eller genomförande av arrangemanget ska detta påtalas. Om åtgärder inte vidtas ska rapport lämnas till OF.

Speciellt viktigt är:

- Att kontrollera att samråd skett med länsstyrelsen.
- Att kontrollera att tävlingskartan kommer fram i tid.
- Att kontrollera att kontakt tagits med markägare och jakträttsinnehavare.
- Att kontrollera inbjudan och PM innan publicering.
- Att kontrollera tävlingsrapporten så att rätt summor betalas in till OF och SOFT. Denna ska därefter signeras i Eventor, se nedan.

Checklista för tävlingskontrollant finns på SOFT:s hemsida.

Tävlingsledarrapport

Senast sex veckor före tävlingen ska tävlingskontrollanten av tävlingsledaren få ifylld tävlingsledarrapport, se föregående avsnitt om kvalitetssäkring.

Tävlingskontrollanten ska granska och fortlöpande komplettera rapporten. Efter avslutad tävling ska tävlingskontrollanten medverka till att rapporten, färdigifylld och kompletterad med iakttagelser för kommande OF-utbildning, snarast kommer OF tillhanda.

Signering av tävlingsrapport

Arrangör av mästerskaps-, nationell och distriktstävling ska senast 10 dagar efter avslutad tävling ladda upp resultat till Eventor och där även avrapportera tävlingen.

Tävlingen ska signeras elektroniskt av tävlingsledaren och tävlingskontrollanten.

En steg för steg-guide finns under *Hjälp och support* i Eventor.

Kartkontroll på OF- och SOFT-nivå

Av SOFT godkänd tävlingskarta ska i samband med kartproduktionen ha genomgått kvalitetssäkring, en så kallad kartkontroll. Kontrollen innebär:

- Att karta för tävling inom nivå 1-3 ska genomgå en kartkontroll, utförd av kartkontrollant utsedd av OF.
- Att karta för tävling inom nivå 1 även ska genomgå en teknisk kontroll, utförd av SOFT eller av SOFT utsedd person.

Kartor som godkänts i båda kontrollerna får godkännandemärke av SOFT för att användas vid tävling inom nivå 1. Kartor som enbart har godkänts av OF utsedd kartkontrollant får godkännandemärke av OF för att användas vid tävling inom nivå 2-3.

Kartkontrollen på OF-nivå ska genomföras av person, kartkontrollant, med goda kunskaper inom kartområdet. Kartkontrollant får inte vara samma person som har ritat tävlingskartan.

Kontroll på OF-nivå

Denna ska omfatta:

- Tillsyn att kartprojektet bedrivs i enlighet med kartnormen.
- Teknisk rådgivning till kartprojektledare och kartritare.
- Kontroll av rekognoseringen.
- Kontroll av digitaliseringen.
- Kontroll av karttryck.

Kartkontrollantrapport lämnas till OF:s kartansvarige som godkänner kartan och tilldelar kartan ett registreringsnummer, samt ett SOFT-märke.

SOFT-märket och kartans registreringsnummer utgör garanti för att kartan är producerad i enlighet med gällande kartnorm.

Kontroll på SOFT-nivå

Förutom OF-kontroll ska såväl nyproducerade som reviderade kartor för tävling inom nivå 1 också genomgå en teknisk kontroll på SOFT-nivå. Syftet är att kartan tekniskt ska följa de mått, tjocklekar och avstånd för tecken och symboler som normen anger. Målet är läsbara kartor i rätt skala.

Följande kontrolleras (sker framför dator, dvs utan terrängkontroll):

- Att kartnormens regler för grundekvidistans samt korrekt teckenuppsättning används (rätt symboler i rätt storlek och tjocklek). Teckenuppsättningen hittas på SOFT:s hemsida.
- Att minsta avstånd mellan symboler av samma färg, samt minsta storlekar på färgytor, är enligt kartnormen.
- Att användandet av hjälpkurvor följs enligt regler och intentioner i kartnormen för en bra överskådlighet (hjälpkurvshöjd ovanför hjälpkurva är tillåtet).

Enstaka avvikelser från kartnormen kan få förekomma och godkänns då av SOFT efter dialog med av OF utsedd kartkontrollant.

Av OF utsedd kartkontrollant skickar kartfil (Ocad eller motsvarande) till kartsupport@orientering.se senast sex månader före tävling. Kartfil behandlas med full sekretess.

Godkännande, alternativt en redogörelse för vad som avviker från kartnormen och behöver justeras för att få kartan godkänd, meddelas normalt kartkontrollanten senast två veckor efter inlämnandet.

SOFT är behjälplig med support och för gärna en dialog med kartbeställare, kartritare och/eller kartkontrollanten kring hur eventuella avvikelser från kartnormen kan åtgärdas.

Bank kontroll

Bankkontrollant ska såväl teoretiskt som praktiskt bevaka att banläggningen genomförs enligt SOFT:s regelverk. Bankkontrollanten ska övervaka banläggningen och vara rådgivande.

Kontakt ska hållas med banläggaren, som har hela ansvaret för att banläggningen genomförs teoretiskt och praktiskt.

Om bankkontrollanten uppmärksammar brister i banläggningen eller misstänker att denna missköts, ska saken påtalas. Om åtgärder inte vidtas ska rapport lämnas till OF.

Bankkontrollen ska omfatta:

- Kontroll av terrängbeskrivning.
- Teoretisk granskning av banförslagen.
- Praktisk terrängkontroll.
- Teoretisk kontroll av banor och kontrollbeskrivningar.
- Kontroll av utsättning och provlöpning.
- Kontroll av banpåtryck.

Efter avslutad tävling ska bankkontrollanten snarast lämna rapport om utförd bankkontroll till OF på det sätt som OF bestämmer.

Kontroll av terrängbeskrivning

Terrängbeskrivningen ska kontrolleras och godkännas av bankkontrollanten innan inbjudan sänds ut. Följande ska beaktas:

- Att terrängbeskrivningen ger en riktig bild av området.
- Att SOFT:s anvisningar för terrängbeskrivning har följts.
- Att hänsyn tagits till förändringar i undervegetation och dylikt som kan inträffa fram till tidpunkten för tävlingen. OF kan besluta att kontroll och godkännande av terrängbeskrivning kan ske på annat sätt.

Teoretisk granskning av banförslag

Senast tre månader före tävling ska banläggaren kontakta bankkontrollanten och ge tillfälle att granska banförslagen som vid denna tidpunkt bör vara preliminära. Samråd med markägare och jakträttsinnehavare ska vara klara.

Följande ska kontrolleras:

- Att samrådet inte lett till konflikter som arrangören inte själv kan lösa.
- Att tävlingskartan är färdig senast två månader före tävlingsdagen.
- Att tävlingsmarkerna är utnyttjade så att banorna går fram genom de för respektive klass lämpligaste terrängpartierna.
- Att tävlingsklassernas banor har rätt banlängd och svårighet.
- Att banornas uppläggning inte inbjuder till att passera genom förbudsområden.
- Att SOFT:s regler och anvisningar för elitklasser tillämpas.
- Att kombinationer av olika klasser på samma bana eller samma kontroller sker med omsorg.
- Att banorna följer SOFT:s anvisningar för undvikande av markskador och viltstörningar.
- Att banläggningen även i övrigt följer regler och anvisningar.

Påtagliga principiella felaktigheter ska diskuteras med banläggaren.

Praktisk terrängkontroll

Terrängkontrollen ska vara klar senast en månad innan tävlingen genomförs. Följande ska genom banläggarens försorg vara klart:

- Kontrollerna ska vara märkta på lämpligt sätt. Märkningen ska sitta på exakt det ställe och i det höjdläge där skärmen eller reflexen ska placeras.
- Bankontrollanten ska ha fått banförslag i regel i form av en fil med karta, bana och kontrollbeskrivning för samtliga klasser.

Vid terrängkontrollen ska följande beaktas:

- Att terrängförhållandena på sträckorna klart framgår av kartan.
- Att förbudsområden markeras i terrängen och på kartan.
- Att startplatser, mål och kontroller är rätt placerade.
- Att svårighetsgraden och terrängframkomligheten på de olika banorna är väl avvägd mot kraven i de olika tävlingsklasserna.
- Att kartan inom kontrollringen och vid nära belägna inläsningpunkter väl stämmer överens med terrängen. Kartbilden inom ringen ska vara läsbar så att ingen tvekan råder om vilken kontrollpunkt som avses.
- Att kontrollmarkeringens placering är riktig och att dess synlighet är anpassad efter det kartläsningsstöd den tävlande har när han närmar sig kontrollpunkten.
- Att kontrollmarkeringens synlighet är anpassad till de tävlingsklasser som besöker punkten och att dess placering anpassas efter kontrollkaraktären. En stämplande tävlande får inte vara avsevärt lättare att upptäcka än kontrollmarkeringen.
- Att kontrollbeskrivningarna motsvarar kontrollernas karaktär och i övrigt följer anvisningarna.
- Att ändringsförslag och kartjusteringar blir riktigt genomförda.
- Att vid behov samråda med tävlingsledningen före beslut om att avbryta eller ställa in tävling.

Teoretisk kontroll av banor och kontrollbeskrivningar

När banor och kontrollbeskrivningar är fastställda ska bankontrollanten signera ett original exemplar av varje godkänd bana och kontrollbeskrivning. Bankontrollanten ska dessutom förvissa sig om att tillräcklig kontroll genom arrangörens försorg genomförs vid påtryckning eller inritning av banor samt vid kopiering av kontrollbeskrivningar.

Kontroll av utsättning och provlöpning

Bankontrollanten ska kontrollera att kontrollutsättningen organiseras på ett sätt som säkerställer att rätt kontrollmarkering placeras på rätt plats och att detta arbete är klart i rätt tid.

Följande ska beaktas:

- Att kontrollmarkering enligt SOFT:s regelverk används.
- Att kontrollmarkeringarna sätts ut vid lämplig tidpunkt.
- Att kontrollutsättarna får instruktion om hur och var kontrollmarkeringarna ska placeras.
- Att arrangören kontrollerar att rätt kontrollmarkering hamnar på rätt plats genom att märkbrickan redovisas.
- Att arrangören tävlingsdagen kontrollerar samtliga kontrollmarkeringar före första start.
- Att väg-, frizons- och kontrollvakter vid behov placeras ut.

4.3 Tävlingsområde och arenaområde

Vägvisning och skyltning i övrigt

Skyltning ska vara extra tydlig till tävlingen. Skyltar ska ange tävlingsnamn och att sporten är orientering. Orienteringsskärm får inte ersätta skyltning. På en informationsskylt i anslutning till arenan bör förbipasserande i god tid informeras att det arrangeras orientering i området.

Tydlig skyltning ska också finnas från parkering, eller hållplats för allmänna transportmedel, till arenan, samt på själva arenan. Skyltar på arenan ska sitta högt så att de syns över folkmassor.

Toaletter, dusch och sjukvård

Vid tävling inom nivå 1 ska toaletter, dusch och sjukvård finnas vid arenan. Sjukvårdsplats ska vara anordnad i uppvärmd lokal eller uppvärmt tält.

Vid tävling på nivå 2 ska toaletter och sjukvård finnas vid arenan.

Vid tävling på nivå 3 ska toaletter och sjukvårdsmateriel finnas vid arenan.

Dusch ska ha bra avrinning och får aldrig ersättas av bad. Om dusch inte finns vid arenan vid tävling inom nivåerna 2-3 ska hänvisning ges till kostnadsfri duschmöjlighet inom rimligt avstånd.

Ambulans ska alltid snabbt kunna ta sig till arenan eller annan sjukvårdsplats i skogen.

Arrangören får besluta om att vid arenan eller i tävlingsterrängen anordna tekniska serviceområden där dryck och hjälp med utrustning kan ges.

Bussparkering samt bussavlämning vid nivå 1-tävling

Vid tävling inom nivå 1 bör det finnas både bussparkering och bussavlämning.

Speaker

Klasser som bevakas av speaker ska alltid ha egen målfälla. Arenan ska planeras så att publik ser speaker och scen för intervjuer och prisutdelning. Ljudet ska säkerställas i god tid att det fungerar och håller hög kvalitet, särskilt vid tävling inom nivå 1.

OBS! Muntlig information via speaker får aldrig ersätta tävlings-PM!

Mobiltäckning och nätverk vid nivå 1-tävling

För tävling inom nivå 1 ska god mobiltäckning finnas på arenan. Om belastningen väntas bli hög ska även trådlöst nätverk, kopplat mot internet, finnas med god kapacitet.

Vid övriga nivåer bör god mobiltäckning finnas.

Upplyst arena vid nattävling

Vid nattävling ska arenan vara upplyst. De tävlande ska synas för speaker och publik.

Tält eller lokal för dopingkontroll vid nivå 1-tävling

Vid tävling inom nivå 1 kan RF:s legitimerade dopingskontrollanter dyka upp för dopingprov. Lokal, ett tält eller dyligt, ska finnas för en dopingkontroll.

Vätska efter målgång vid nivå 1-tävling

Vid tävling inom nivå 1 ska vätska erbjudas efter målgång.

Nedmontering

Nedmontering av arena, dusch och berörda kontroller får inte påbörjas förrän alla deltagare gått i mål eller före maximitidens utgång för den sist startande.

4.4 Karta

Godkänd karta samt kartkontroll

Tävling inom nivå 1-3 får endast arrangeras på karta godkänd av SOFT. Det innebär att kartan ska följa av SOFT fastställd kartnorm eller sprintnorm samt ha godkänts i en kartkontroll, se eget avsnitt. Kartnormen och sprintnormen finns på SOFT:s hemsida.

Traditionell karta ska ritas i grundskalan 1:15 000 och sprintkarta i grundskalan 1:5 000/1:4 000, oavsett områdets karaktär.

Godkänt karttryck

För kartor på tävling inom nivå 1 gäller följande:

- Offsettryckt karta ska användas för skala 1:15 000. För karta i skala 1:10 000 eller större får digitalutskrift av certifierad färgutskrivare användas. Lista över certifierade färgutskrivare finns på SOFT:s hemsida.
- Sluttryck + bantryck ska kvalitetssäkras och godkännas i samband med att ordinarie anmälan går ut. Först då är antal eventuella kvalheat, gafflingar osv bestämda.

För kartor på tävling inom nivå 2 och 3 bestämmer OF kraven för karttryck.

Kartskala

Att kartan ska följa kartnormen innebär också att grundskalan alltid ska vara 1:15 000 för traditionella kartor medan sprintkartor har grundskalan 1:5 000 eller 1:4 000. För traditionella kartor får uppförstorad skala, inklusive banpåtryck, användas. Läs mer om banpåtryck under eget avsnitt om banläggning.

Följande gäller kartskala för olika distanser, tävlingstyper och klasser:

- **Ultralång distans och långdistans**
Skala ska vara 1:15 000 i klasserna D/H16-21. För övriga klasser, inklusive D/H16 Kort och öppna klasser, ska skalan vara 1:10 000.
För klasserna D/H60 och äldre, samt för öppna klasser, får även skala 1:7 500 erbjudas.
Skalor i 1:10 000 och större ska vara uppförstorade från 1:15 000, inklusive banpåtryck, se eget avsnitt.
- **Medeldistans, stafett och nattävling**
Skala ska vara 1:10 000 i alla klasser.
För klasserna D/H60 och äldre, samt för öppna klasser, får även skala 1:7 500 erbjudas.
Samtliga skalor ska vara uppförstorade från 1:15 000, inklusive banpåtryck, se eget avsnitt.
- **Sprintdistans**
Enligt sprintnormen ska skalan vid sprintdistans vara 1:5 000 eller 1:4 000.
Banpåtrycket följer samma mått som för traditionella kartor i skala 1:15 000, se eget avsnitt.

Dispens

Dispens för annan kartskala kan sökas, se tävlingsreglerna. Kartan ska dock alltid följa kartnormen.

4.5 Banläggning

Behörighet för banläggare samt bankontroll

Rätt behörighet och utbildning för banläggare finns beskrivet på SOFT:s hemsida.

Banor ska ha genomgått en kvalitetskontroll, en sk bankkontroll, se eget avsnitt.

Mark och vilt

Tävlingsområdet ska vara så stort att det finns utrymme för tillräckligt många och stora frizoner för klövvilt. Speciellt viktigt är det med frizoner i det centrala tävlingsområdet.

Banorna ska läggas i väl sammanhållna stråk.

Banor som går i motsatta löpriktningar bör undvikas. Endast i undantagsfall och i områden utan klövvilt får mötande banstråk förekomma.

I de flesta fall bör klövvilt drivas ut ur hela eller delar av tävlingsområdet. Beslut om avdrivning och tillvägagångssätt ska göras i samråd med jakträttsinnehavare.

Kontroll får inte förläggas till tomtmark utan ägarens medgivande. Banläggare ska planera banorna så att naturliga vägval inte leder genom förbudsområden.

Starten

Starten bör väljas så att de tävlande får bra uppvärmningsmöjligheter, samt så att startpersonal enkelt kan nå dit med material och kartor.

Startpunkten bör om möjligt placeras vid ett tydligt terrängföremål samt vara så placerad att tävlandes vägval inte kan iakttas av de tävlande som ännu inte startat.

För ungdomar ska placering som innebär flera vägval ut från startpunkten undvikas.

Arenan

Innan banläggningen påbörjas är det viktigt att tänka igenom hur arenan ska se ut. Speciellt viktigt är det vid tävlingar inom nivå 1 och vid sprinttävlingar.

Sista kontrollen ska om möjligt vara synlig på arenan. Det ger en större orienteringskänsla för media och publik.

Klasser, val av bana samt lottning

Tidigt samarbete med tävlingsadministrationen ska etableras för att undvika för stora startdjup.

Av reglerna framgår att tävlande som vid intervallstart har samma bana inte får starta samtidigt. I övrigt gäller följande vid lottning och val av bana:

- Klasser som startar samtidigt och bedöms ha lika kapacitet bör inte ha samma förstakontroll.
- Rankingmeriterande klass bör inte ha samma bana som annan klass.
- Inskolning, som innehåller vägledning längs banan i form av glada och ledsna uttryckssymboler, bör alltid ha egen bana.

Under eget avsnitt om lottning och startlista finns mer information för tävlingsadministrationen kring banor, klasser och lottning.

Banlängder, segrartider och svårighetsnivåer

Banlängder, segrartider och svårighetsnivåer beslutas av förbundsstyrelsen.

- Tabeller över klasser med tillhörande banlängder, beräknade segrartider och svårighetsnivåer finns på SOFT:s hemsida. Verklig banlängd får, efter samråd inom distriktet (OF), avvika upp till 20 % av de riktvärden som anges.
- Tabeller över klasser med tillhörande segrartider för SM finns på SM:s hemsida.

Underklass till elitklass, eller övrig rankingmeriterande klass som har fått så många anmälda att tillfredställande startmellanrum och startdjup inte kan uppnås, ska ha motsvarande beräknad segrartid och svårighet som huvudklassen.

Mätning av banlängder

Mätning av banlängden ska för *traditionell orientering* göras efter kortaste väg den tävlande kan springa från tidsstart till mål, således inte över öppet vatten eller förbudsområde, t ex tomtmark.

Mätning av banlängden ska för *sprintorientering* göras fågelvägen, oavsett vilka terrängföremål som banans streck går över. Eventuellt snitslade delar av banan ska räknas in i banlängden.

Mer om svårighetsnivåer

Tävlingsbanorna är indelade i olika svårighetsnivåer enligt ett färgsystem, där Grön är den lättaste banan och Svart den mest utmanande.

Banor med färgerna Orange och Röd ska ha samma nivå, men banor med Orange färgbeteckning får inte läggas i för utmanande och detaljrik terräng där kartbilden kan vara otydlig eller svåräst. Samma gäller för banor med färgerna Blå och Svart, där nivån ska vara samma, men där för utmanande terräng ska undvikas för Blå bana.

Lättare moment	Medelsvåra moment	Svårare moment
Grön	Orange	Blå
Vit	Röd	Svart
Gul	Violett	

Sjukvård, vätska samt förbudsområden

Enligt tävlingsreglerna ska tävlande informeras om var i terrängen sjukvårds- eller förbandsplatser finns genom markering på tävlingskartan.

Den tävlande ska också informeras om var vätska finns genom markering på tävlingskartan eller angivande på kontrollbeskrivningen.

På samtliga tävlingskartor ska förbudsområden, snitslade delar av banorna samt kartjusteringar vara inritade.

Om relevanta vägval begränsas av exempelvis staket, stängsel eller plank som kräver klättring, eller sådd åker, ska detta markeras i banpåtrycket.

Om förändringar i tävlingsterrängen har skett efter kartans tryckning ska de tävlande informeras om detta på lämpligt sätt. Det ska också markeras i terrängen med snitsel. Dessutom bör funktionärer placeras ute i terrängen för att hänvisa de tävlande rätt.

Vägval

Vägval är en av orienteringssportens grundstenar och finns även med i inledningen i devisen som skapades i sportens barndom, ”självald väg i okänd mark”.

Vid alla typer av distanser och former inom sporten ska banläggaren sträva efter att skapa så mycket vägvalsmöjligheter som möjligt.

Samlöpning

Genomtänkt banläggning minskar risken att de tävlande kommer ihop på banan. Detta innebär att, i samråd med bankontrollant, följande kriterier ska följas:

- Att erbjuda banor där de tävlande högst sannolikt väljer olika väg.
- Att undvika för många korta sträckor i banans inledande skede.
- Att erbjuda effektiva spridningsmetoder, se nedan.

Spridningsmetod

Gemensam start leder till samlöpning, vilket strider mot orienteringens grundidé. För att försvåra samlöpning bör spridningsmetod alltid användas. Spridningsmetod kan användas vid stafetter, samt individuell tävling med intervall-, mass- eller jaktstart.

Vid mästerskapstävling i stafett i klasserna D/H 18, 20 och 21 ska spridningsmetod som är godkänd av SOFT användas (se godkända metoder nedan).

Vid DM i stafett beslutar OF om huruvida spridningsmetod ska användas i övriga åldersgrupper.

Följande gäller vid användandet av spridningsmetod:

- De tävlande ska inte kunna genomsåda vilken bana de själva och konkurrenterna lottats till. Deltagarna behöver inte upplysas om vilken spridningsmetod som används.
- Varje lag eller tävlande ska löpa samma bansträckning. Vid målgång ska alla lag eller tävlande ha genomfört exakt samma bandelar men i olika ordning.
- Banor som gafflas med varandra ska ha lika svårighetsgrad och fysisk utmaning, samt ha likvärdiga banlängder och beräknade segrartider. Aktuell ställning ska framgå vid växel.
- Vid individuell tävling ska lös kontrollbeskrivning markeras med deltagarens startnummer för att säkerställa att rätt kontrollbeskrivning ges till rätt deltagare. Sådan kontrollbeskrivning får inte ges till deltagaren förrän denne går in i startfällan.

Godkända spridningsmetoder

Följande spridningsmetoder är godkända av SOFT (se handboken *Banläggning* för upplägg):

- **Individuell tävling:** Fjäril, inklusive den s k Ultuna-metoden, vilket är en variant på fjäril. Ultunametoder tillsammans med kartbyte rekommenderas, se *Kartbytesgaffling* nedan.
- **Stafett:** Motalametoden, Vännäsmetoden, Farstametoden, Tranemometoden samt Fjäril.

Kartbytesgaffling

Kartbytesgaffling bör erbjudas för D/H18-21 vid långdistans och ultralång distans.

- Ultunametod ska användas som spridningsmetod. Ultuna liknar fjärilsmetoden, men istället för en gemensam kontroll (fjärilskroppen) kommer de tävlande på senare varv tillbaka till två eller flera gemensamma kontroller.
- Vilka kontroller som är gafflade, respektive gemensamma, får inte framgå av karta 1. Det betyder att banan på karta 1 endast passerar de gemensamma kontrollerna en gång och att banan på karta 1 inte kommer tillbaka till dessa gemensamma kontroller en andra gång utan att kartbytet sker innan dess.

Viktigt att tänka på vid användandet av kartbytesgaffling:

- Disciplineras särart bör bevaras. Det betyder att det på de längsta banorna kan finnas två eller fler gemensamma kontroller medan det på de kortare banorna endast finns utrymme för en eller max två gemensamma kontroller.
- Gafflingar bör korsas eller gå i varandra för att försvåra för de tävlande att förstå övriga tävlandes gaffling.
- Startpunkten på karta 2 bör inte passeras mer än en gång eftersom det riskerar att den tävlande springer om tidigare varv av misstag.

Sekretess kring bana

För att inte avslöja för mycket för deltagarna på förhand bör inte för mycket information delges till publik, media, ledare eller deltagare före ankomst till arena (eller förstart om sådan finns).

Följande hålls under sekretess:

- Varvningstider.
- Inkommande och utgående riktning på varvande tävlande.
- Antal varv, samt längd på dessa, vid parstart eller masstart/enmansstafett.
- Startens position och åt vilket håll från samlingsplatsen denna ligger (gäller ej start på arenan).

Passeringstider (klockslag) för mellantidskontroller kan redovisas på förhand. Förekommer varvning bör dock försiktighet vidtas då det kan avslöja om varvning förekommer i början eller slutet av banan.

En schematisk bild (ska inte förväxlas med geografisk bild) över vilka klasser som har samma startplats bör redovisas på förhand.

Provkarta vid nivå 1-tävling

Vid tävling inom nivå 1 bör en provkarta med provkontroller erbjudas på väg mot start.

Orienteringsbanan ur ett banläggarperspektiv

Kartstorlek

Tävlingskartan bör skäras till format som står i lämplig proportion till den tryckta banan. Sprintkartans storlek bör enligt sprintkartnormen inte vara större än A4.

Kontrollpunktens markering

Enligt tävlingsreglerna ska kontrollpunkterna markeras med kontrollskärm som är godkänd av SOFT och vara försedda med godkänd kontrollenhet samt tydlig och godkänd sifferkod.

Vid tävling i mörker ska kontrollpunkterna märkas av SOFT godkänd reflexstav eller lampa som visar rött sken.

Lista över godkända produkter finns på SOFT:s hemsida.

Kontrollkoder (kontrollsiffror)

Kontrollkoder ska finnas på den tävlandes kontrollbeskrivning.

Tal under 31 får inte användas.

Koder som kan förväxlas vid läsning från olika håll får inte användas. Förbjudna koder beskrivs i dokumentet *Kontrollbeskrivning* som finns på SOFT:s hemsida.

Koden ska alltid finnas på stämpelmodulen. Koden kan också skrivas på antingen kontrollskärmens alla tre vita ytor, en vågrätt placerad skylt på kontrollanordningens översida eller lodrätt placerade skyltar på två av kontrollanordningens sidor.

Tresiffriga kodnummer ska vara understrukna.

Utsättning av kontroller, samt kontrollvakter och provlöpning vid nivå 1-tävling

Vid utsättning av kontrollerna ska, om inte detta redan är gjort, de elektroniska enheterna väckas så de kommer i tävlingsläge.

Vid tävling inom nivå 1 ska provlöpning av samtliga kontroller ske under tävlingslika förhållanden före tävling.

Vid tävling inom nivå 1 ska kontrollvakt patrullera mellan kontrollerna av säkerhetsskäl. Vid sprinttävling i urban miljö ska alla kontroller konstant bevakas av anonymt beklädda kontrollvakter (ej klubbkläder).

Vätska i skogen

Enligt tävlingsreglerna ska tävlande i klass som beräknas få en segrartid som överstiger 50 minuter med 20-30 minuters mellanrum erbjudas vätska utmed tävlingsbanan.

Vid vätskestation eller vätskekontroll ska det finnas dels vatten, dels en dryck av typ ”sportdryck” innehållande socker.

Drycker bör inte ha för kall temperatur och ska placeras väl synliga.

All vätska ska serveras på ett hygieniskt sätt och får inte hällas upp av de tävlande själva.

Förbudsområden och snitselavgränsning

Enligt reglerna ska förbudsområden markeras väl synligt i terrängen och på sådant sätt att tävlande inte behöver tveka om områdets gränser.

Heldragen snitsling ska användas om det föreligger risk för att de tävlande oavsiktligt beträder området, dvs då områdesgränsen är otydlig. Om gränsen för det förbjudna området är tydlig (till exempel väg, åkerkant) och endast rutinerade tävlande berörs, kan snitslingen göras glesare (hängande snitselband).

Om förändringar i tävlingsterrängen har skett efter kartans tryckning ska de tävlande informeras om detta på lämpligt sätt. Det ska också markeras i terrängen med snitsel. Dessutom bör funktionärer placeras ute i terrängen för att hänvisa de tävlande rätt.

Snitselfärg, samt vägledning för inskolningsklassen

För snitselfärg till start, se eget avsnitt om starten.

I övrigt gäller följande:

Förbjudna områden:	Gulblårandig
Otydliga och konstgjorda stigar:	Vit
Avgränsningar:	Rödvitrandig (t ex på väg till startpunkt, från sista till mål, vid varning, vid varningar i terrängen, vid terrängförändringar efter att kartan trycks etc.)

Klassen *Inskolning* bör alltid innehålla vägledning längs banan i form av glada och ledsna uttryckssymboler på träd belägna invid stigar en bit in på sträckan.

Kontrollbeskrivning

IOF:s kontrollbeskrivning syftar till att erbjuda en solid och lättförståelig beskrivning för orienterare från alla länder. Syftet med kontrollbeskrivningen är att ge en bättre beskrivning av kontrollföremålet än vad kartan kan ge. En bra kontrollpunkt hittas huvudsakligen genom kartläsning. Beskrivningar och kontrollsiffror hjälper till att hitta kontrollen, men ska hållas så enkla som möjligt.

IOF:s kontrollbeskrivning hittas som dokumentet *Kontrollbeskrivningar* på SOFT:s hemsida.

Tekniska anvisningar för banpåtryck

Tryck och linjebredder

All inritning/påtryckning och kartjustering på tävlingskartan ska ske med violett färg (purple).

Banpåtrycket ska vara transparent och får inte dölja viktiga kartdetaljer.

Ett dokument finns framtaget för hur banpåtrycket kan justeras. Det finns på SOFT:s hemsida.

För traditionella kartor i skala 1:15 000, samt för sprintkartor i skala 1:5 000 och 1:4 000, ska samtliga linjebredder vara 0,35 mm. För traditionella kartor i skala 1:10 000 och större ska banpåtrycket vara uppförstorat 25-50 %.

Linjer och numrering

Följande gäller för linjer och numrering:

- Start, kontroller och mål ska sammanbindas med linjer, i allmänhet längs fågelvägen.
- Kontrollerna ska numreras från 1 och uppåt.
- Siffrorna ska vara tydliga och skrivas i norr-/söderriktning.
- Inritning och numrering ska göras så att viktiga detaljer i kartbilden inte täcks över.
- Snitslade sträckor ritas med streckad linje.

Snitslings längd och markering

Då delar av banan markeras med snitsel ska dess längd anges på kontrollbeskrivningen och dess sträckning i terrängen markeras på tävlingskartan.

Vätskekontroll

Vätskekontroll ska anges i kontrollbeskrivningen. Om vätska placeras mellan två kontroller, ska sådan punkt anges enbart på tävlingskartan med mugg.

Kartjusteringar

Kartjusteringar sker med tecken så lika gällande kartnorm som möjligt. Vid behov används dessutom förklarande text.

Tabell med symboler för banpåtryck

Måtten i tabellen nedan gäller för traditionella kartor i skala 1:15 000, samt för sprintkartor i skala 1:5 000/1:4 000. För traditionella kartor i 1:10 000 och större ska banpåtrycket göras 25-50 % större.

	<p>701 Start Starten markeras på kartan med liksidig triangel med 7 mm sida. Startpunkten ska ligga i centrum och ena spetsen ska vara vänd i löpriktningen, normalt mot den första kontrollen.</p> <p>702 Kontroller Kontrollerna ska anges med cirklar. Kontrollpunkterna ska ligga exakt i centrum av kontrollcirkeln. Uppehåll ska göras i linjerna för att ej dölja viktiga kartdetaljer.</p> <p>703 Kontrollciffror Kontrollciffrorna ska stå i norr-söder och placeras så att löparna normalt inte utnyttjar den del av kartan som siffran upptar.</p> <p>704 Sammanbindningslinjer Start, kontroller och mål ska sammanbindas med räta linjer längs fågelvägen. Uppehåll ska göras i linjerna för att ej dölja viktiga kartdetaljer.</p> <p>705 Snitslade delar Snitslade delar av banan ska markeras med en streckad linje.</p> <p>706 Mål Målet ska anges med en dubbelcirkel. Målet ska ligga i centrum av cirkelarna.</p>
	<p>707 Gräns omöjlig/förbjuden att passera Gräns som är omöjlig eller förbjuden att passera.</p> <p>708 Viktig passage Viktig passage (till exempel spång, tunnel eller passage genom förbjudet område) ska på tävlingskartan markeras med två utåtböjda streck.</p> <p>Observera att passagen i sprintorientering ska vara 0,9 mm istället för 0,6 mm. I sprintorientering kan även en s k passeringssektion användas (708 eller 708.1, se sprintnormen). Det är en längre passage genom eller över en byggnad, över en väg eller järnväg, genom en tunnel eller förbjudet område.</p>
	<p>709 Förbjudet område Förbjudet område ska markeras på kartan med raka streck. Begränsningslinjer kan ritas om det ej finns någon naturlig gräns enligt följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En heldragen linje innebär att gränsen är markerad med heldragen snitsel. • En streckad linje innebär att gränsen är markerad med hängande snitsel. • Ingen linje innebär att gränsen ej är markerad på något sätt. <p>Uppehåll ska göras för passager genom det förbjudna området, till exempel en väg.</p>
	<p>710 Farligt område Ett område farligt för den tävlande ska markeras med korsade linjer.</p>
	<p>711 Förbjuden väg (ej i sprintorientering, 709 ska användas) Endast vägen eller järnvägen är förbjuden att beträda. Om även den omgivande terrängen är förbjuden att beträda används tecknet för förbjudet område.</p>
	<p>712 Sjukvårdsplats/första hjälpen-plats Sjukvårdsplats/första hjälpen-plats ute i terrängen.</p>
	<p>713 Vätska Plats för vätska mellan kontroller.</p>

4.6 Elektronisk stämpling och tidtagning

SOFT har godkänt ett antal elektroniska stämplings- och tidtagningssystem, se SOFT:s hemsida. Här finns även länkar till användarguider.

I Eventor ska det anges vilket stämplingssystem som används för tävlingen.

Före tävling ska alltid stämplingsenheterna kontrolleras noga med avseende på programvaruversion, batteristatus, tid och funktion. Tiden ska vara lika i alla enheter, särskilt i alla målenheter.

Ett stöddokument för teknik och resursplanering finns på SOFT:s hemsida.

Trådlösa stämplingssystem

Då trådlösa stämplingsenheter används ska alla tävlande i elitklasser, respektive bör tävlande i övriga klasser, erbjudas trådlös hyrbricka.

Då traditionella stämplingsenheter i elitklasser programmeras så att de även kan användas i trådlöst läge får dessa kontroller besökas av tävlande i andra klasser.

Backuplösning för elektroniskt stämplingssystem

Följande gäller backuplösning för elektroniskt stämplingssystem:

- För tävling inom nivå 2-4 är backuplösning inte nödvändig.
- För tävling inom nivå 1 ska minst två enheter finnas vid varje kontroll.

Om en kontroll enheter är ur funktion hänvisas den tävlande till att fortsätta banan och rapportera felet vid målet.

Stiftklämma är inte nödvändig som backup. Det elektroniska kontrollkortets funktion ligger istället på den tävlande att kontrollera före tävling.

Då trådlöst stämplingssystem används på tävling inom nivå 1 bör de tävlande utrustas med dubbla elektroniska kontrollkort. Dessa ska bäras enligt tillverkarens rekommendationer.

Ej godkänd och tekniskt fel vid kontrollstämpling

Ej godkänd och tekniskt fel vid kontrollstämpling regleras under eget avsnitt om orienteringsbanan.

4.7 Samråd och hänsyn

Orienteraren är gäst i naturen och vistas i markerna på allemansrättslig grund. Allemansrätten innebär även en skyldighet att ta vederbörlig hänsyn till både växt- och djurliv liksom till andra markintressenter. Ett gott förhållande till vår omvärld skapar förutsättningar för framtida tillgång till marker för träning och tävling. Miljöbalken lyder inledningsvis:

”Naturen utgör en nationell tillgång som skall skyddas och vårdas. Den är tillgänglig för alla enligt allemansrätten. Envar skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med naturen.”

Enligt *Naturvårdsverkets Allmänna råd* ska länsstyrelsen informeras i god tid inför kartritning och arrangemang som förväntas samla fler än storleksordningen 150 deltagare. Information ska även lämnas inför revidering av befintlig karta som varit i vila.

Samråd med markägare m fl

Samråd med markägare, jakträttsinnehavare och andra eventuella rättsinnehavare ska ske inför kartritning, inklusive revidering av befintlig karta, samt inför arrangemang.

Alla arrangemang ska föregås av någon form av samråd. Storlek och omfattning avgör hur omfattande samrådet bör vara. Syftet med samråden är att informera om den planerade verksamheten för att gemensamt söka lösningar på eventuella problem.

Vårdatumperioden

Under vår och försommar, den så kallade vårdatumperioden², får inga öppna arrangemang¹ genomföras inom regionerna 1 - 3². Naturvårdsverket kan göra avsteg från dessa perioder. Beslut fattas av länsstyrelse efter samråd mellan arrangör/OF och länsstyrelse.

Vårdatumperioden varierar i olika delar av landet. Under veckorna före och efter vårdatumperioden ska särskild hänsyn² tas till djurlivet i tävlingsområdet.

Mindre arrangemang får arrangeras under vårdatumperioden inom regionerna 1-3² förutsatt att val av område sker med stor omsorg av hänsyn till djurlivet. Inom regionerna 4-5² får öppna arrangemang¹ genomföras varvid de särskilda hänsyn som anges i Naturvårdsverkets Allmänna Råd ska tillämpas.

Jakt

Under perioden för allmän älgjakt liksom under söndagen före densamma, den så kallade älg söndagen, är det vanligen mindre lämpligt att ordna såväl tävlings- som träningsorientering. Om överenskommelse kan träffas med jägarna om områdets utnyttjande föreligger inget hinder.

Licensjakt på älg sker ofta under särskild jakttid efter den allmänna jakttiden. Orientering som anordnas under denna period måste noga planeras tillsammans med jakträttsinnehavare.

Den så kallade bockjakten i augusti ska uppmärksammas.

Terrängkörningslagen

Enligt terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) är körning i terräng med motordrivet fordon förbjudet.

¹ Avser i första hand i tävlingsprogrammet redovisade arrangemang och andra arrangemang som inte kan anses vara föreningsinterna.

² Avser de tider och regioner som beskrivs i Naturvårdsverkets Allmänna Råd avseende orientering och andra friluftsanslag.

Regionsindelning och datumgränser

SOFT har i många år haft överenskommelser med Naturvårdsverket och olika centrala organisationer för markägare och jägare. Orienteringen har förbundit sig till samråd och information före kartritning och genomförande av arrangemang, samt till begränsningar av verksamheten under delar av våren och i samband med höstens älgjakt.

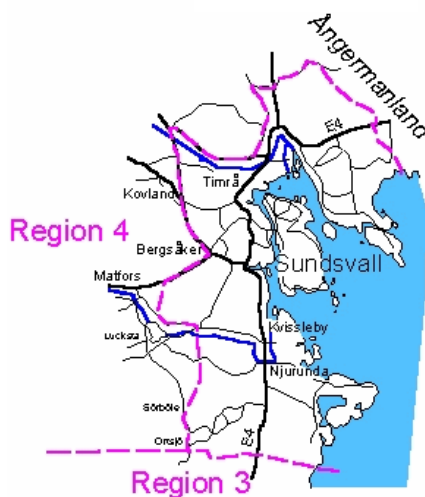
Till skydd för djurlivet under den känsligaste delen av barnkammartiden har Naturvårdsverket fastställt en vårdatumperiod (period 1). Under denna tid får vi endast ha föreningsinterna arrangemang. I norra delarna av landet är förhållandena delvis annorlunda men även här begränsas verksamheten.

Under veckorna före vårdatumperioden (period 2) och efter densamma (period 3) gäller särskild hänsyn som medför krav på val av område och banläggning, samt begränsning av arrangemangets storlek.

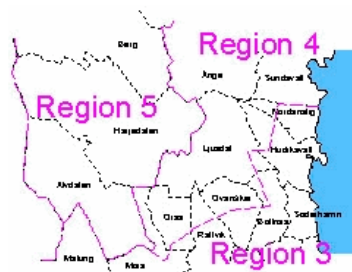
Region	Period 2 Särskild hänsyn	Period 1 Vårdatumperioden	Period 3 Särskild hänsyn
1	21-30 april	1 maj-30 juni	1-10 juli
2	1-10 maj	11 maj-30 juni	1-10 juli
3	10-20 maj	21 maj-30 juni	1-10 juli
4	20-31 maj	1 juni-10 juli	11-20 juli
5	1-10 juni	11 juni-10 juli	11-20 juli

Regionsindelning i hela landet

Kustzon i region 4 med särskild hänsyn

Norrlandszon i Gävleborgs och Kopparbergs län

4.8 Arrangörens rätt att teckna avtal

Enligt tävlingsreglerna har arrangören rätt att teckna avtal om sponsring, reklam och övrig samverkan med annan part.

Sponsring och reklam

Följande gäller för sponsring och reklam:

- Mästerskapsbenämning får inte innehålla någon företags- eller reklaminslag.
- Start- och målskynke kan innehålla annonser/reklamutrymme. ”Start” och ”Mål” ska framgå tydligt.
- Nummerlapp kan innehålla annons/reklam. Dock ska startnumret, eller i förekommande fall deltagarens namn, framgå tydligt.
- Reklam/annonsering är tillåten på upploppet vid tävlingar. Det gäller även övriga delar av arenan och vid starten. Märk dock eventuellt speciella förhållanden vid avtal för TV-sändningar.
- Alla affärsöverenskommelser ska tecknas av arrangörens styrelse och erhållna ekonomiska medels och/eller andra förmånens (exempelvis produkters) fördelning ska beslutas av styrelsen.
- Överenskommelse om externfinansiering ska göras affärsmässigt för att undvika oklara avtal. Det innebär att varje stöd ska definieras i termer av omfattning (materiellt och ekonomiskt), utformning (vem svarar för vad) och villkor (när levererar eller betalar företaget och vad påtar sig föreningen som motprestation).
- Reklam får inte göras för produkter som inte överensstämmer med orienteringsrörelsens mål och etiska värderingar. Inte heller koppling mellan orientering och marknadsföring för sådana produkter får förekomma.

Inspelnings- och sändningsrätt för nivå 1-tävling

Inspelnings- och sändningsrätten berör främst tävlingar inom nivå 1. Kontakta SOFT:s kommunikations- och marknadsavdelning för mer information.

4.9 Ansökan om att arrangera tävling

Ansökan via Eventor

Tävlingsansökan ska ske via Eventor för mästerskapstävling, nationell tävling samt distriktstävling. Dessa godkänns sedan av tävlingsansvarig i distriktet, samt av tävlingsansvarig på SOFT.

Systemet erbjuder stöd för klubbtävlingar och närtävlingar. Dessa behöver inte vare sig ansökas om eller godkännas.

Uppdelning och samordning av tävling

Tävling som innehåller klasser som tillhör samma tävlingstillfälle bör inte delas upp i två tävlingar i Eventor. Låt istället tävlingsnamnet ange vilka tävlingar som ingår.

Då DM samordnas mellan två distrikt ska tävlingen läggas upp som en tävling, men med separata klasser, t ex D21 Stockholm, D21 Uppland osv. Om arrangörsklubb saknas i det ena distriktet anges distriktet som medarrangör så deltagarna ser tävlingen i programmet.

En mer detaljerad beskrivning av hur tävlingsansökan går till, samt vilka ansökningsdatum som gäller, finns på SOFT:s hemsida.

4.10 Avlysning och sekretess

Avlysning för nivå 1-tävling

Inför tävling på nivå 1 ska arrangören senast 12 månader före aktuellt tävlingsdatum avlysa berörda terrängområden, men bör ske så snart tävlingen tilldelats. Avlysning sker på tävlingens hemsida eller på arrangörsföreningens hemsida om egen hemsida för tävlingen saknas.

- Följande skrivning för avlysning ska användas så snart tävlingsområde är beslutat:

”Tävlingsområdet är avlyst för all tränings- och tävlingsverksamhet till dess tävlingen är avgjord.”

- För sprinttävling i urban miljö, ska ovanstående text kompletteras med följande:

”Det är tillåtet att vistas i området fram till bestämd tidpunkt på tävlingsdagen, men inte att testa (provlöpa, provgå osv.) potentiella bansträckningar. Efter denna tidpunkt gäller arrangörens vägvisning till samlingsplatsen, se tävlings-PM.”

Offentliggörande av arenan

Arenan (målplatsen) ska offentliggöras minst en vecka före tävling, speciellt till allmänheten på orten där tävlingen arrangeras.

4.11 Orienteringstävlingens klasser

Tävlingsorientering ska alltid erbjudas vid tävling inom nivå 1-2. För nivå 3, samt för DM, bestäms klasser i samråd med distriktet. I övrigt gäller följande för individuella tävlingar:

- Klasserna består av åldersindelade klasser.
 - För barn och ungdomar, -16 år, ska samtliga klasser erbjudas, inklusive Kort-klasser vid både medel- och långdistanstävling.
 - För vuxna 17-34 år ska samtliga klasser erbjudas, inklusive Kort-klasser vid långdistans.
 - För vuxna 35- år ska klasser erbjudas i intervall om högst 10 år. Lämpligt intervall väljs i samråd med OF. Vid behov får arrangör i samråd med OF och SOFT även erbjuda Kort-klasser för D/H35 och äldre vid långdistans.
- För åldersgrupperna 18, 20 och 21 år får elitklasser erbjudas efter tillstånd av OF.
- Direktanmälan via vakanta platser på tävlingsdagen får finnas i alla klasser utom elitklass.
- Fri intervallstart* får erbjudas på tävling inom nivå 1-2, dock ej i rankingmeriterande klass. Fri intervallstart* bör erbjudas på nivå 3, dock ej i rankingmeriterande klass.

**) Fri intervallstart (fri minutstart) = Deltagaren bestämmer själv sin starttid, i mån av plats, från en fördelning av tidpunkter med lika intervall som arrangören fastställer.*

Motionsorientering ska alltid erbjudas vid tävling inom nivåerna 1-3. I övrigt gäller följande:

- Klasserna består av inskolningsklass, utvecklingsklasser samt öppna klasser.
Inskolningsklass och utvecklingsklasser ska alltid erbjudas.
Vid tävling inom nivå 1 och 2 ska minst tre öppna klasser alltid erbjudas. Minst nio öppna klasser bör alltid erbjudas. Fler öppna klasser får erbjudas.
- Vid behov får arrangör i samråd med OF och SOFT även erbjuda åldersindelade öppna klasser. Förutsättningar, såsom startmellanrum, banlängd, svårighetsgrad, skuggning mm bestäms då vid respektive tävlingstillfälle.
- Direktanmälan ska finnas i samtliga klasser. Vid morgontävling på helgen bör starten vara öppen mellan 9-12 för att möta familjer med orienterande barn, men också de deltagare som vill hinna med annat än att bara orientera en lördag eller söndag.
- Fri starttid ska alltid erbjudas, dvs samtidig start är tillåten.
- Skuggning får förekomma.

Patrullklasser för ungdom

I kortklasser för ungdom är deltagande i patrull tillåtet. Syftet är tryggheten.

Följande gäller i övrigt:

- Skuggning är inte tillåten.
- Tiden räknas på den patrullmedlem som är ute längst. Det medför att alla i patrullen ska ha manuellt eller elektroniskt kontrollkort, s k ”löparbricka”.
- Tjejer får delta i killarnas klass, antingen i patrull eller ensamma. Tävlade från olika föreningar får ingå.

Arrangör får som ett tillåtet alternativ till klasserna D/H12-16 även erbjuda patrullklasser för ungdomar med fri ålderssammansättning, t ex D 13-16 Patrull.

Arrangör avgör i övrigt villkor, såsom högsta antal deltagare i patrullen, startmetod osv.

4.12 Avgifter

Anmälningsavgift

Anmälningsavgift till tävling betalas av den tävlande eller dennes förening. Beträffande tilläggsavgifter för särskilda tjänster, se eget avsnitt.

Inom en klass ska anmälningsavgiften vara lika för alla anmälda med undantag för öppna klasser, där båda ålderskategorierna ungdom och vuxna deltar.

Mästerskapstävlingar och nationella tävlingar

Kategorier	Ungdom	Vuxen (ej elit)	Elit
Tävlingsorientering	60-75 kr	100-130 kr	150-180 kr
Motionsorientering i samband med tävling*	75 kr eller lägre	130 kr eller lägre	- - -

Arrangören bestämmer inom angivna intervall anmälningsavgiften för varje kategori.

Anmälningsavgiften i motionsorientering i samband med tävling får inte vara högre än i motsvarande ålderskategori i tävlingsorientering.

Distriktstävlingar

Kategorier	Ungdom	Vuxen	Elit
Tävlingsorientering	75 kr eller lägre	130 kr eller lägre	180 kr eller lägre
Motionsorientering i samband med tävling*	75 kr eller lägre	130 kr eller lägre	- - -

Närtävlingar

Kategorier	Ungdom	Vuxen
Tävlingsorientering	25 kr eller lägre	50 kr eller lägre
Motionsorientering	25 kr eller lägre	50 kr eller lägre

Tilläggsavgift vid högkvalitativa arrangemang

Vid vissa högkvalitativa arrangemang kan arrangören, efter ansökan och bedömning hos eget OF, få höja anmälningsavgiften för vuxen och elit med högst 50 % av maximiavgiften i angivna intervall, dock ej i motionsorienteringsklasser*. Anledningen till tilläggsavgiften ska framgå av inbjudan.

För tävling arrangerad på uppdrag av SOFT, fastställer SOFT den förhöjda avgiften i samråd med aktuell arrangör. Motivet till höjningen ska framgå av tävlingens förutsättningar på SOFT:s hemsida.

Ingen SOFT- eller tävlingsavgift tas ut på den extra avgiften, dvs den del som motsvaras av de procent anmälningsavgiften höjs.

SM, USM, O-Ringen och Tiomila

För SM, USM, O-Ringen och Tiomila fastställer SOFT anmälningsavgiften i samråd med aktuell arrangör.

*) *Motionsorientering i samband med tävling indelas i inskolnings- och utvecklingsklasser, samt i öppna klasser.*

Avgift för efteranmälan

Vid efteranmälan får, eller får inte, en tilläggsavgift tas ut enligt nedan. Den extra avgiften beräknas i procent (%) av ordinarie anmälningsavgift.

Kategorier	Efteranmälan normal	Efteranmälan tävlingsdagen
Tävlingsorientering ungdom	50 % eller lägre	50 % eller lägre
Tävlingsorientering vuxen	50 % eller lägre	100 % eller lägre
Motionsorientering i samband med tävling*	Inget tillägg	Inget tillägg

SOFT-avgift och tävlingsavgift

Dessa två avgiftstyper utgör tillsammans de förbundsavgifter som ingår i anmälningsavgiften. SOFT-avgiften betalas till SOFT, tävlingsavgiften till distrikten.

SOFT-avgift

SOFT-avgiften utgörs av ett fast belopp per anmäld i respektive kategori.

Kategorier	Ungdom	Vuxen (ej elit)	Elit
Tävlingsorientering	10 kr	20 kr	30 kr
Motionsorientering i samband med tävling*	10 kr	20 kr	- - -

SOFT-avgiften betalas av arrangören direkt till SOFT senast 30 dagar efter tävlingen.

*) *Motionsorientering i samband med tävling indelas i inskolnings- och utvecklingsklasser, samt i öppna klasser.*

Tävlingsavgiften som formel

Tävlingsavgiften varierar, beroende på tävlingens storlek, från 0 % till 34 % av den beskattningsbara totala anmälningsavgiften (SOFT-avgift ej inkluderad). Då den beskattningsbara anmälningsavgiften uppgår till 200 000 kr eller mer utgör tävlingsavgiften alltid 34 % av beloppet.

Beräkningen kan schematiskt beskrivas som följer:

- + Summa anmälningsavgifter
- Summa SOFT-avgifter
- Summa förhöjda avgifter vid högkvalitativa arrangemang
- Grundavdrag (för närvarande 5800 kr)

= Beskattningsbar anmälningsavgift

För beskattningsbara anmälningsavgifter i intervallet 1 kr – 200 000 kr beräknas tävlingsavgiftens procentsats P enligt följande (här uttryckt i decimalform):

$$P = ((\text{Summa anmälningsavgifter} - \text{Summa SOFT-avgifter} - \text{Summa förhöjda avgifter vid högkvalitativa arrangemang}) / 200000) \cdot 0,34$$

$$\text{Tävlingsavgiften} = P \cdot \text{Beskattningsbar anmälningsavgift}$$

Beloppet avrundas uppåt till närmaste 100-tal kronor.

Tävlingsavgiften betalas av arrangören till eget OF senast 30 dagar efter tävlingen.

Förtydliganden och exempel

- Tävlingsavgift eller SOFT-avgift tas inte ut:
 - På anmälningsavgiften för närtävling.
 - På tilläggsavgiften för efteranmälan.
 - På tilläggsavgiften vid högkvalitativa arrangemang, där arrangör kan få höja anmälningsavgiften med upp till 50 %.
- Vid stafett och patrulltävling baseras beräkningen av tävlingsavgift och SOFT-avgift på antalet personer i de anmälda lagen.
- Följande gäller för arrangemang med flera tävlingstillfällen:
 - Vid etapp- och flerdagarstävlingar, inklusive kval- och finaltävling, beräknas tävlingsavgiften och SOFT-avgiften för respektive tävlingstillfälle (gäller även kval- och finaltävling som går samma dag). Gäller ej tävling som går över två eller flera dygn där varje deltagare totalt deltar endast en gång.
 - Arrangemang som delats upp i två tävlingar i Eventor, trots samma tävlingstillfälle/tidpunkt, ska slås samman före beräkningen (båda tävlingarna markeras i Eventor vid skapandet av rapporten).
- Följande gäller för samarrangerande av DM:
 - Om DM och distriktstävling för övriga klasser arrangeras samtidigt räknas det som en (1) tävling. Tävlingsavgift och SOFT-avgift beräknas på totala antalet anmälda.
 - Om DM arrangeras för två distrikt samtidigt, men av endast en förening, räknas det som en (1) tävling. Mottagande distrikt för tävlingsavgift ska vara arrangörsförenings distrikt (som markeras i Eventor vid skapandet av tävlingsrapporten).
 - Om DM arrangeras för två distrikt samtidigt, och av en förening från vardera distriktet, räknas det som en (1) tävling. Mottagande distrikt för tävlingsavgift ska vara båda distrikten (som båda markeras i Eventor vid skapande av tävlingsrapport).

OBS! För att slippa manuell uträkning av tävlingsavgiften ska tävlingen på förhand ha lagts upp i Eventor med separata klasser för vardera distriktet eftersom mottagande distrikt anges per klass vid skapandet av tävlingsrapporten.

- En förening som väljer att till exempel ta ut 110 kr i vuxenklass vid en nationell tävling får inte ta ut mer än 110 kr i öppen klass.
- En arrangör som tar ut en generellt lägre eller ingen anmälningsavgift är också skyldig att redovisa tävlingsavgifter och SOFT-avgifter.
- Om inte anmälningsavgift tas ut för vissa deltagare i en klass ska arrangören ändå beräkna och betala tävlings- och SOFT-avgift som om dessa deltagare betalat samma anmälningsavgift som den fastställda avgiften för klassen. Förenklat uttryckt innebär det att arrangören själv står för dessa tävlandes anmälningsavgifter.

Exempel på när detta kan ske:

- En arrangör låter egna medlemmar delta i tävlingen utan att betala anmälningsavgifter.
- Två arrangörer utför byteshandel. Man deltar i varandras arrangemang utan att betala anmälningsavgifter för sina respektive medlemmar.
- En arrangör bjuder vissa elitlöpare på anmälningsavgiften.
- En arrangör bjuder en grupp orienterare från ett annat land på anmälningsavgiften.
- För SM och serie arrangerad på uppdrag av SOFT baseras tävlingsavgiften på den högsta beskattningsbara anmälningsavgiften för elit som får tas ut och för USM den högsta beskattningsbara anmälningsavgiften för ungdom som får tas ut.

Om denna skiljer sig från den totala anmälningsavgiften som deltagaren betalar ska avgiften delas upp i en beskattningsbar del och en beskattningsfri del i Eventor. Tänk på att stoppdatum och klasser ska vara identiska för de två avgifterna.

Exempel på beräkning av tävlingsavgiften finns på SOFT:s hemsida.

Kompensation och återbetalning

I de fall en tävling ställts in och arrangören får behålla en del av anmälningsavgiften, ska även tävlingsavgiften reduceras i motsvarande omfattning.

I de fall en klass förklaras ogiltig och de tävlande kompenseras genom att anmälningsavgiften återbetalas, ska vid beräkningen av tävlingsavgiften både antalet deltagare och anmälningsavgifternas summa reduceras.

Tävlingsrapporten ska redovisa det totala antalet anmälda, och eventuellt startande, utan hänsyn till om tävlingen ställts in eller om några tävlande kompenserats genom återbetalning av anmälningsavgiften.

Om särskilda villkor för ränta och förfalldatum ställs vid fakturering ska dessa anges i inbjudan.

Tilläggsavgifter för särskilda tjänster

Arrangören kan debitera tilläggsavgifter för användande av material och tjänster som erbjuds deltagarna. Följande gäller:

- Tilläggsavgifter får inte ingå i den ordinarie anmälningsavgiften. Det betyder bland annat att tilläggsavgifter för särskilda tjänster inte ska blandas ihop med tilläggsavgiften vid högkvalitativa arrangemang, vilken ingår i anmälningsavgiften.
- Tilläggstjänster kan avse parkering, transporter, tältskyddsplats, campingplats, separat startlista, tävlingsprogram, barnpassning etc. Det kan också vara utskick av beställda start- eller resultatlistor (fullständig) eller klubblista.
- Arrangör får ta ut avgift på karta, med eller utan banpåtryck, som erbjuds till den som skuggar.
- Till kategorin särskilda tjänster hör även uthyrning av elektroniskt kontrollkort. Avgift för elektroniskt kontrollkort får inte tas ut av deltagare som har eget funktionsdugligt och av arrangören godkänt sådant.

4.13 Inbjudan till tävling (inkl. marknadsföring, terrängbeskrivning och medieservice)

Inbjudan

Enligt tävlingsreglerna ska inbjudan till tävling innehålla all den information som den tävlande behöver för att fatta ett väl underbyggt beslut om att anmäla sig till tävlingen.

Följande uppgifter är ofta nödvändiga för att uppfylla tävlingsreglernas krav:

- Tävlingsdag och tid
- Tävlingens form, distans och typ
- Eventuell masstart
- Klasser och banlängder
- Tidpunkt för första start
- Karta (tryckår, kartritare, skala, ekvidistans, tryckmetod samt tryckare/färgutskrivare)
- Terrängbeskrivning
- System för elektronisk stämpling och tidtagning
- Anmälningsavgifter och betalningsvillkor
- Hur anmälan ska göras
- Senaste tidpunkt för anmälan och efteranmälan
- Arenans belägenhet eller samlingsplats
- Viktiga avstånd (parkering – arena – startplatser)
- Eventuell lättnad i kraven på tävlingskläder
- Eventuellt reservområde
- Omklädning och dusch
- Barnaktiviteter
- Servering
- Huvudfunktionärer (tävlingsledare, banläggare, ...)

I övrigt gäller följande:

- Innan inbjudan publiceras ska den skickas till OF:s tävlingskontrollant för kontroll, synpunkter och godkännande.
- Inbjudan bör publiceras på tävlingens hemsida 4-6 månader före tävlingen.
- Information som tillkommer efter att inbjudan publicerats bör införas före anmälningstidens utgång. Det är då viktigt att det framgår vad som är nytt.
- Om arrangören frångår normala rutiner vid tävlingen ska detta tydligt framgå av inbjudan, t ex under rubriken ”Nyheter”.
- Om inbjudan ges ut samlat för flera arrangemang bör de uppgifter som är gemensamma för tävlingarna skrivas på ett och samma ställe.
- Om efteranmälda kommer att lottas ihop med ordinarie anmälda, ska detta framgå av inbjudan.
- Obligatoriska tillägsavgifter som arrangören avser att ta ut (se eget avsnitt), ska framgå av inbjudan.

Tillägg för tävling inom nivå 1

- Inbjudan ska även skickas till SOFT:s arrangörskoach.
- Särskild tävlingservice ges deltagarna via tävlingens hemsida. Det innebär:
 - Att vara särskilt behjälplig via e-post och/eller telefon i samband med stoppdatum för anmälan, stoppdatum för eventuella logibeställningar samt dagarna före och under tävling.
 - Att på hemsidan ge tips om lämpliga logimöjligheter i olika prisklasser.
 - Att om möjligt erbjuda ett deltagarpaket som innehåller tävlings-PM, matbiljett samt sträcktidslista vid målgång (vid SM ingår mat i deltagaravgiften).

Extern marknadsföring (utanför rörelsen)

En del i marknadsföringen handlar om att tala om att vi finns – att det kommer att arrangeras en tävling på orten. Det har ett värde i sig, men det kan också locka nya att prova på orientering. Här följer bra marknadsföringsåtgärder att genomföra:

- Sätt upp enkla och vattentåliga affischer på godkända platser, t ex informationstavlor. Många som motionerar i området kanske vill prova på något mer än att bara gå, springa eller cykla. Ange tävlingsnamn, datum och att det är orientering. Skriv att man är välkommen att prova på orientering utan föranmälan eller klubbtilhörighet. Ange adressen till tävlingens hemsida.
- Köp annonsplats i den lokala tidningen och passa på att skriv en pressrelease. Som annonsör i tidningen ökar chansen att även få med information som en nyhet.
- På tävlingens sida, skapa en naturlig ingång för nya som vill prova på orientering. Ange hur man hittar till tävlingsplatsen samt vilka tider man kan anmäla sig. Presentera vilka banor som finns, att det finns instruktörer som tar hand om nya på plats och skriv vad det kostar.
- På väl synlig plats i närheten av, eller rent av på, tävlingsplatsen, sätt upp en skylt med information om att det kommer att arrangeras en tävling i orientering samt vilket datum.
- På tävlingsdagen, som komplettering till vägvisande orienteringsskärmar, placera vägvisningsskyltar med information så att förbipasserande förstår att det rör sig om en orienteringstävling.
- Vid direktanmälan, ha information om klubben, t ex broschyrer, att dela ut. Det kan handla om prova-på-tillfällen, Motionsorientering eller Naturpasset som ni arrangerar.

Intern marknadsföring (inom rörelsen)

Marknadsföringen av våra tävlingar internt inom rörelsen är avgörande i konkurrensen med andra idrotter och intressen. Den är också viktig för att beskriva vad som erbjuds.

Följande är viktigt att ta hänsyn till:

- Annonsera i det tryckta tävlingsprogrammet, i Skogssport, på SOFT:s hemsida och i Eventor.
- På klubbens hemsida, ha en tydlig ingång till tävlingen.
- På tävlingens sida, bjud på kartprov, banläggarens ord, tips om träning för att bemästra den aktuella terrängen osv. Länka till tävlingens sida från Eventor och ange i kommentarsfältet i Eventor så snart ni har ny information att delge.
- Så snart inbjudan för er tävling inom nivå 1 är klar, kontakta Skogssport om ni anser att det finns nyhetsvärde för nyhet på SOFT:s hemsida. Tala om varför man ska välja just er tävling.

Terrängbeskrivning

En del i marknadsföringen är att beskriva tävlingsterrängen i inbjudan. Det betyder att tala om hur terrängen är beskaffad och vad deltagarna förväntas behärska. För att deltagarna ska kunna förbereda sig bra ska beskrivningen vara utförlig, konsekvent och utformad enligt samma mall vid alla tävlingar.

Terrängbeskrivningen bör alltid omfatta följande tre delar:

- Beskrivning av **terrängtypen**
- Beskrivning av **kuperingen**
- Beskrivning av **framkomligheten**

Undvik dock uttryck som "typisk västgötaterräng" eller "normal upplandsterräng", samt lokala begrepp som "gården", "mossar" eller "myrar".

När banor läggs för olika tävlingsklasser i varierande terrängavschnitt ska detta framgå av terrängbeskrivningen. När banor går fram i omväxlande terräng kan begrepp som "större/mindre del", "i huvudsak" eller liknande användas. Undvik att använda yttermått eller procenttal.

Mer information om hur terrängbeskrivningen kan utformas, samt exempel, finns på SOFT:s hemsida.

Medieservice

En tävling ska alltid uppmärksammas. Ju större tävling, desto viktigare. Nationella tävlingar ska bjuda på en väl förberedd speakerservice och en snabb och korrekt redovisning av resultat och mellantider. Speciell vikt ska läggas på att skapa bra förutsättningar för medias representanter.

Pressvärd

För tävling inom nivå 1 ska, och för nivå 2 bör, en pressvärd utses.

Pressvärden ska före tävling (så snart arrangemanget tilldelats):

- För tävling inom nivå 1, personligen kontakta SOFT:s kommunikationsavdelning för gemensam planering av mediaarbetet.
- Personligen kontakta regionalmedia (tidningar, radio och för nivå 1-tävling även regional tv) senast tre månader före tävling för att informera om tävlingen.
- Skriva en kort informationstext/förhandsartikel med fakta om tävlingen:
 - Hur tar man sig enklast till tävlingen?
 - När är det bäst att bevaka tävlingen?
 - Hur fungerar telefon- och internetuppkopplingar vid målområdet?
 - Kontaktuppgifter.
- Skicka ut texten/artikeln till aktuella nyhetsredaktioner och orienteringsjournalister. SOFT är behjälpliga vid tävling inom nivå 1. Telefon TT: 08-692 28 40. E-post: sport@tt.se.
- Vid tävling inom nivå 1, bjuda in till lokal/regional presskonferens. SOFT/OF ska samtidigt informeras och bjudas in. Media bör påminnas via telefon.

Pressvärden ska under tävling se till:

- Att det finns särskilda pressparkeringar nära målområdet. De som står på dessa ska kunna legitimera sig som medierepresentanter så att inga obehöriga står där.
- Att det finns särskilda ”presskit” med ev. programtidning, startlista (med startnummer), tävlings-PM och tävlingsbakgrund på de tävlande. Namnskyltar ska ordnas.
- Att närvarande media ska ha möjlighet att intervjua tävlande vid särskilda hagar/tältutrymmen precis efter målgången.
- Att det finns arbetsplatser i nära anslutning till målet. Det ska finnas möjlighet att koppla upp sig mot internet, antingen trådlöst eller via nätverkskabel.
- Att det intill upploppet finns särskilda ”fotohagar” för fotografer. Det ska finnas möjligheter för fotografer att besöka en kontroll i skogen. Transport ska kunna erbjudas vid behov.
- Att det finns någon form av förtäring under den tid då tävlingen pågår. Det ska ske i medietältet och inte i marketenteriet pga tidsbrist för journalisterna.
- Att kartor med banor vid lämpligt tillfälle delas ut till pressen. Utdelning får av sekretesskäl inte göras förrän siste deltagare i tävlingen startat.
- Att media erbjuds skriftliga preliminära resultatlistor från huvudklasserna senast tio minuter efter att dessa är klara.

Pressvärden ska efter tävling:

- Vid tävling inom nivå 1, se till att TT får resultatlista och ett textunderlag om hur tävling gick senast en timme efter tävlingens avgörande (max 20 rader med allmän information om tävlingen, vilka som vann samt telefonnummer till segraren om TT-journalisten önskar ringa).
- Se till att resultaten snabbt distribueras till nyhetsredaktionerna ihop med information från tävlingen samt telefonnummer till pressvärden som kan svara på frågor.

Resultaten ska snabbt laddas upp till Eventor så att den presstjänst för media som finns där kan användas.

4.14 Anmälan till tävling (och senaste anmälningstidpunkt)

Enligt tävlingsreglernas ska anmälan till tävling göras på det sätt arrangören anger och vara arrangören tillhanda senast vid den tidpunkt som anges i inbjudan.

All anmälan till tävling inom nivå 1-3 ska ske via Eventor.

Följande gäller för senaste anmälningstidpunkt till nationella tävlingar och distriktstävlingar:

	Typ av anmälan	Tidpunkt att sätta
Helgtävling	Ordinarie anmälan	Tidigare söndag kl. 23.59 helgen före tävling.
Helgtävling	Efteranmälan	Tidigast kl. 23.59 onsdag före tävling.
Annan tävling än helgtävling	Ordinarie anmälan	Tidigast kl. 23.59 en vecka före tävling
Annan tävling är helgtävling	Efteranmälan	Tidigast kl. 23.59 tre dagar före tävling

Senaste anmälningstidpunkt för tävling inom nivå 1 ska om möjligt sättas som till en traditionell nationell tävling.

Två tävlingar vid samma tidpunkt, exempelvis en tävling med publiktävling, ska båda ha samma senaste anmälningstidpunkt.

Om särskilda skäl föreligger kan dispens för tidigare anmälningstidpunkt sökas hos OF.

4.15 Information till tävlande (inkl. tävlings-PM, information till allmänheten, service till tävlande och programtidning)

Enligt tävlingsreglernas ska den tävlande i tävlings-PM och startlistor som anslås vid arenan få de upplysningar som är av betydelse för sitt deltagande i tävlingen. Arrangörens tävlings-PM gäller som tillägg till regelverket.

Följande uppgifter är ofta nödvändiga för att uppfylla tävlingsreglernas krav:

- Starttider, startordning och maximitider (inkl. hur länge efter egen starttid som start medges)
- Terrängbeskrivning
- Karta (tryckår, karritare, skala, ekvidistans, tryckmetod, tryckare/färgutskrivare, samt lokala karttecken)
- Vätskeplatser
- Förekommande snitslar och deras färger
- System för stämpling och tidtagning
- Beskrivning av kontrollmarkeringar och stämplingsanordningar
- Förbjudna områden
- Plats för sanitära anordningar
- Gångavstånd och vägbeskrivning till startplatser (inkluderar vägens beskaffenhet och stigning)
- Plats för utlämning av nummerlappar
- Senaste tid som lämnande av återbud ska ske
- Tid och plats för prisutdelning
- Tävlingsledningens sammansättning
- Jurys sammansättning
- Särskilda bestämmelser för tävlingen
- **Tillägg vid tävling inom nivå 1:** Transportförutsättningar för tävlande, avlyst arena, förbjuden elektronisk utrustning vid förstart, GPS-utlämning, kontrollbeskrivnings storlek samt information om bagage.
- **Tillägg vid stafett:** Hantering av laguppställningar, lagändringar, bricknummer mm.

I övrigt gäller följande:

- Innan tävlings-PM publiceras ska det skickas till OF:s tävlingskontrollant för kontroll, synpunkter och godkännande.
- Ett preliminärt PM bör publiceras på tävlingens sida före tävlingsdatum. Det bör dock inte ske tidigare än sju dagar före tävling.

- På tävlingsdagens ska ett slutligt PM anslås på arenan. Det kan också delas ut till samtliga tävlande. Ändringar jämfört med preliminärt PM ska markeras. Ett kompletterande PM kan ibland behövas och ska i så fall publiceras på samma sätt.
- Vid reservtillsättning ska telefonnummer anges dit anmälda kan lämna återbud.
- Då deltagare i inskolningsklass, U-klasser samt öppna klasser får sin karta mer än en minut före start ska detta alltid framgå av tävlings-PM.
- **Tillägg vid tävling inom nivå 1:** Tävlings-PM ska även skickas till SOFT:s arrangörscoach.
- **Tillägg vid sprinttävling:** Information om fordonstrafik förekommer i området. Vad som gäller för förbudsområden. Annan väsentlig information som normalt inte gäller för tävling i skogsmiljö.

OBS! Muntlig information via speaker får aldrig ersätta tävlings-PM!

Maximal löptid (maximitid)

Maximitiden beräknas till två gånger så lång som den beräknade segrartiden i den klass som antas ha den längsta tiden.

Maximitidens utgång vid stafett bör vara högst 150 minuter efter sista omstart.

Information till allmänheten

Allmänheten i området bör alltid informeras om att det pågår en orienteringstävling. Vid sprintorientering i stadsmiljö ska allmänheten informeras.

Vid en orienteringstävling är det ett krav på polistillstånd, vilket kan ta upp till flera månader att få.

Service till tävlande

I Eventor bör det anges både e-post och mobilnummer så att deltagarna kan ta kontakt. Även en webbadress till tävlingens hemsida kan anges om sådan finns.

Om något oförutsett inträffar bör kommunikationstjänsten i Eventor användas. Via ett urval av en eller flera klasser, alternativt ålderkategorier, nås deltagarna via e-post.

Programtidning vid nivå 1-tävling

För tävling inom nivå 1 bör en programbok eller ett programhäfte tas fram, både som utskrivbar version på tävlingens hemsida och för utdelning på arenan.

Denna bör innehålla:

- Förutsättningar och generella anvisningar/uttagningskriterier
- Tävlings-PM samt upplysningar av speciellt värde för media, ledare och publik
- En presentation av arrangörsföreningen samt den ort tävlingen anordnas
- Ett utrymme åt SOFT och OF vid behov (fråga SOFT/OF i samband med framtagandet av programboken)

4.16 Tävlingsjury

Tävlingsreglerna tar upp tävlingsjuryns uppgifter och sammansättning.

Arrangören ska informera juryn om arbetsbeskrivning och hur protester handläggs, se eget avsnitt senare i dessa anvisningar.

Följande gäller i övrigt:

- SOFT tillsätter jury vid tävlingar arrangerade på uppdrag av SOFT.
OF tillsätter jury vid övriga tävlingar.
- Juryns sammansättning ska framgå av tävlings-PM eller kompletterande PM.

Vid tävling inom nivå 1 ska ledamöterna av juryn kostnadsfritt erbjudas:

- Eventuellt program, tävlingskartor, biljett till eventuell mat samt övrig information
- Legitimation så att de får parkera nära målet (press eller funktionärsparkering)
- Legitimation så att de får tillträde till pressläktare och övriga avspärrade områden t ex tävlingssekretariat

Då maximitiden för den sist startande gått ut anses tävlingen avslutad. Inga regelanmälningar till tävlingsledning eller protester till tävlingsjuryn kan då längre göras. Prisutdelning kan dock i de allra flesta fall påbörjas utan att maximitiden gått ut.

4.17 SM (inkl. USM och Veteran-SM)

Tävlingsreglerna beskriver vilka svenska mästerskap som årligen anordnas och för vilka åldersgrupper.

De kvalificeringsvillkor som finns omnämnda i tävlingsreglerna finns beskrivna på SM:s officiella hemsida. Där finns även övriga förutsättningar för såväl deltagare som arrangörer, inklusive information om hur heatindelning, seedning och lottning vid kval- och finaltävling går till.

Likaså finns även beräknade segrartider presenterade.

4.18 SOFT:s styrelse och kanslirepresentation vid nivå 1-tävling

Vid samtliga tävlingar inom nivå 1 utser SOFT en officiell representant, vanligtvis en person ur förbundsstyrelsen, som har till uppgift att närvara och medverka enligt uppgifter nedan.

Syftet, förutom att representera SOFT, är:

- Att samla kunskap och erfarenheter för det kontinuerliga strategiska arbetet med att utveckla våra värdetävlingar.
- Att stå till arrangörens förfogande vid prisutdelning och eventuellt välkomsttal.
- Att stå till arrangörens förfogande i kontakter med andra inbjudna, t ex kommunrepresentanter, sponsorer, VIP-gäster, media, framtida arrangörer osv.

Även SOFT:s kanslipersonal och landslagledning kommer normalt sett att vara representerade.

SOFT:s representanter ansvarar för att etablera tidig kontakt med arrangören.

5. Tekniska regler för tävling

5.1 Upprättande av klasser

Sammanslagning av klasser

Inskolningsklassen bör inte slås samman med annan klass eftersom den innehåller vägledning längs banan i form av glada och ledsna uttryckssymboler.

Flyttning av anmälda mellan klasser

Vid få anmälda i tävlingsklass får de anmälda enligt tävlingsreglerna flyttas till annan klass.

Om antalet anmälda är färre än fyra får dessa flyttas till närmaste klass inom klassgruppen. De får även flyttas till Kort-klass så länge nivå- och ålderskrav följs. Anmälda i klass upp till och med 20 år flyttas till äldre klass. Anmälda i klass från och med 35 år och äldre flyttas till yngre klass.

Delning av klasser

Tävlingsreglerna anger hur ej rankingmeriterande klass ska delas. Stora ungdomsklasser kan delas efter ålder, t ex D16 delas i D15 och D16.

Gallring i elitklasser och rankingmeriterande klasser

Det gallringsfilter som finns i poängsystemet Sverigelistan ska vid behov användas för gallring och eventuell seedning till alla typer av rankingmeriterande tävlingar. Det uppdateras varje fredag.

I övrigt anger tävlingsreglerna hur upprättande av klasser ska göras. Följande gäller:

- Vakanstillsättning, t ex av tekniska vakanser (fel som uppstått) eller s k ”wild cards”, sker enligt arrangörens anvisningar.
- Då elitklass fått för många anmälda ska klassen delas. De klasser, s k underklasser, som de lägst rankade flyttas till ska benämnas med löpnummer, t ex Elit 2 (E2), Elit 3 (E3) osv.
- Då rankingmeriterande klass på tävling som saknar elitklasser fått för många anmälda ska klassen delas. Anledningen till att de högst rankade ska bilda egen klass är för att kunna kora de bästa på tävlingen i respektive åldersgrupp.
- Cirka 60 deltagare totalt i elitklass är en rekommendation. Vid många utländska deltagare eller efteranmälningar kan startfältet utökas.

Förutsättningar för rankade

Förutsättningar för rankade finns presenterade på SOFT:s hemsida.

5.2 Startordning (inkl. startmellanrum)

Tävlingsreglerna hanterar startordningen vid tävlingar. Följande gäller avseende startmellanrum:

	Startmellanrum	Kommentar
Sprintdistans	Bör vara en minut	Kan vara mindre vid många deltagare eller större vid få deltagare.
Medeldistans	Bör vara två minuter	Kan vara mindre vid många deltagare eller större vid få deltagare.
Långdistans	Bör vara tre minuter	Kan vara mindre vid många deltagare eller större vid få deltagare.
Ultralång distans	Bör vara masstart	Är normalt tre minuter eller större vid individuell start.
Stafett	Bör vara masstart	
Natt	Bör vara två minuter	Kan vara mindre vid många deltagare eller större vid få deltagare.

5.3 Lottning och startlista

Lottningsprocedur och upprättande av startlista

Tidigt samarbete med banläggare ska etableras för planering av lottning och upprättande av startlista.

Av tävlingsreglerna framgår att tävlande som vid intervallstart har samma bana inte får starta samtidigt. I övrigt gäller följande:

- Startmellanrummet i en klass ska vara detsamma klassen igenom.
- Klasser som startar samtidigt och bedöms ha lika kapacitet bör inte ha samma förstakontroll.
- Rankingmeriterande klasser med samma bana ska starta efter varandra, dvs ”saxning” av dessa klasser vid lottning får inte göras. Klass som bedöms få snabbast segrartid bör starta först.
- Utrymme för att ta in efteranmälda i en klass ska alltid finnas.

I startlista ska klass, startplats och banlängd framgå. För varje deltagare ska eventuellt startnummer och rankingnummer, samt namn, förening och starttid framgå.

Vid stafett ska den inbördes ordningen mellan föreningarna bestämmas genom lottning. Om tävlingen är årligt återkommande ska de främst placerade lagen i föregående års tävling få startnummer efter föregående års placering. Startordning i alfabetisk ordning efter klubbarnas namn är inte tillåtet.

För kombinationslag ska samtliga ingående föreningars namn ingå i den mån det är praktiskt möjligt.

Efteranmälda

Efteranmälda i rankingmeriterande klass ska behandlas efter rankingplacering jämfört med det ordinarie startfältet, dvs efteranmäld som skulle blivit utgallrad vid ordinarie anmälan kan t ex inte besätta reservplats om reserver finns tillgängliga.

Vid individuell tävling på nivå 1 bör, om möjligt, efteranmälda lottas ihop med ordinarie anmälda.

Vid rankingmeriterande tävling på nivå 1 bör lottning ske nära inpå tävling för att få en så korrekt uttagning som möjligt, samt för att minska onödig administration.

Återbud och reservtillsättning

I rankingmeriterande klass ska de bäst rankade placeras först på reservlistan och övriga i fallande ordning. Vid återbud ska arrangören sätta in deltagare från reservlistan i turordning. Reserv får endast sättas in om uttagen löpare anmält förhinder eller om antalet vakansplatser inte tillsätts.

Antalet reserver per klass bedöms från fall till fall, beroende på klassens storlek.

Laguppställning, bricknummer och lagändringar vid stafettävling

Laguppställning

Laguppställning bör tas emot via Eventor, lämpligen med stoppdatum några dagar före tävling. Laguppställning som inte lämnats in före start, eller där en uppenbart orimlig laguppställning lämnats in, ska innebära nekad start (görs lämpligen genom att inte nummerlappar delas ut).

Bricknummer

Bricknummer bör lämnas in i Eventor vid inlämnande av laguppställning. Det kan också kopplas senare, t ex vid ingång till startfällan. På tävlingens Eventor-sida bör det anges vilket som gäller.

Lagändringar

Lagändringar bör i första hand tas emot via Eventor fram till kvällen före tävling och i andra hand på arenan senast en timme före start. Lagändringar bör tillåtas kostnadsfritt, annars finns risken att lagen väntar in i det sista med att lämna in lagändring, vilket leder till ökad administration.

Om fel bricknummer använts på en sträcka får inte laget diskvalificeras, om det inte uppenbart förekommit medvetet slarv eller fusk.

5.4 Startplats

Karantän vid nivå 1-tävling

Då karantän behövs, t ex vid individuell SM-tävling, eller om GPS-uppföljning vid individuell tävling visas på arenan, är det viktigt att tänka på följande:

- Elektronisk utrustning får inte användas i karantänen. Det inkluderar mobiltelefon.
- Deltagare får inte efter målgång träffa deltagare som inte har startat. I vissa fall, som vid SM, sprint, kan deltagarna hållas vid målet innan de får gå tillbaka till samlingsplatsen.

Väg till start

Enligt tävlingsreglerna ska vägen till start markeras. Avståndsmarkering bör finnas var 500:e meter. Om det vid en tävling finns flera startplatser gäller följande:

- Startplats 1 ska ha orange/vit snitsel.
- Startplats 2 ska ha orange/blå snitsel.
- Startplats 3 ska ha orange/gul snitsel.

Överdrag

Vid kallt väder ska arrangör vid tävling inom nivå 1-3 transportera överdrag åter till arenan.

Vätska före start vid nivå 1-tävling

Vid tävling inom nivå 1 ska vätska tillhandahållas vid start.

Startplatsens uppbyggnad

”Gå fram”-tid ska synas tydligt för såväl korta som långa personer. Klockan bör vara digital.

Förekommer start av både tävlingsklasser och motionsorienteringsklasser vid samma startplats ska dessa separeras så de inte stör varandra.

Startlista och vid behov kartjusteringar ska finnas anslagna vid startplatsen.

Minutlinjer ska vara så pass separerade från varandra att inte deltagarna av misstag passerar någon linje för tidigt.

I startfällan ska häftapparat med omagnetiska häftklamrar finnas tillgängliga.

Vid jaktstart på tävling inom nivå 1 ska samtidigt startande klasser ha skilda startfällor.

Patrull

Vid patrulltävling i tävlingsklass ska de tävlande vara kvalificerade för klassen.

Alla ska ha kontrollkort som under tävlingen bärs personligen under hela banan.

Kartor vid starten

Följande hantering gäller kartor:

- Kartbehållare ska placeras så att snabbaste klass står närmast startpunkten.
- Varje kartbehållare ska ha tydlig klassangivelse och behållarna ska vara väl separerade från varandra.
- Alla kartor ska vara tydligt markerade med klass på såväl fram- som baksida, alternativt endast märka framsidan i ena hörnet och dölja resten av kartan för den tävlande.

5.5 Startprocedur mm

Startmetoder

Enligt tävlingsreglerna ska startplatsen anordnas så att, under pågående startprocedur, alla tävlande i en klass startar från samma position i förhållande till startlinjen.

Det innebär att:

- Tävlande som får sin karta i startögonblicket får greppa denna strax före start, men inte vända den eller ta den ur kartbehållaren.
- Tävlande som får ta sin karta en minut eller tidigare före start får alltid gå fram till startlinjen.
- Tävlande i jaktstart eller i klass med startstämpling bör få kartan i startögonblicket.

Masstart (gemensam start)

Masstart kan ske i individuell tävling och sker normalt i stafettävling för en eller flera klasser samtidigt.

Vid masstart ska startlinjen, eller linjerna, utformas så att de tävlande som startar från samma linje har lika långt till startpunkten.

Startplatsen ska vara sådan att startmomentet kan genomföras sportsligt och utan uppenbar olycksrisk. Särskilt vid stort antal deltagare bör tvära svängar och trånga passager undvikas omedelbart efter start.

Följande gäller i övrigt:

- De tävlande ställer upp vid sina kartor vid den tidpunkt före start som arrangör anger.
- Tävlande med lägst startnummer ska placeras i startleden längst fram.
- Om flera klasser startar samtidigt ska de klasser som bedöms snabbast placeras i startleden längst fram.
- Karta, manuellt kontrollkort, då sådant används, och kontrollbeskrivning ska ligga i en plastficka och vara fästade så att de inte faller ur under tävling.

Jaktstart

Vid stafett och fleretappstävling är jaktstart en tillåten startmetod att tillämpa. Start sker efter den sammanlagda tiden på tidigare sträckor eller etapper.

Tävlande, alternativt lag, med bästa sammanlagda ska starta först.

Då startsignalen går

En funktionär ska övervaka att start före startsignalen inte förekommer och att de tävlande i övrigt genomför startproceduren korrekt.

Start före startsignal, s k ”tjuvstart”, vid individuell tävling där startstämpling inte tillämpas, ska ge den tävlande en (1) minuts tidstillägg. Start som bedöms ske medvetet på ”fel” minut ska medföra diskvalifikation.

Funktionärer ska även finnas då startmetod sker med startstämpling för att på så sätt övervaka att inte den tävlande medvetet väntar in annan tävlande.

Om startpunkten inte är belägen på startlinjen ska sträckan från startlinjen till startpunkten snitslas (lämpligen rödvitrandig snitsel) och startpunkten markeras med en kontrollskärm.

Sen start

Tävlande som är för sen till start ska alltid tillåtas starta så snart som möjligt, dock med så lite påverkan som möjligt på övriga tävlande. Starttiden ska noteras så att den sena tiden kan dras av om den sena starten orsakats av arrangören.

Omstart vid stafett

Omstart bör ske för samtliga tävlande på resterande sträckor. Det gäller även lag som utgått.

5.6 Orienteringsbanan

Delar som rör vätska och sjukvårdsplatser regleras i tidigare avsnitt för banläggning.

Ej godkänd och tekniskt fel vid kontrollstämpling

Den tävlande ska enligt tävlingsreglerna förklaras ej godkänd om det elektroniska eller manuella kontrollkortet saknas vid målgång.

Tekniskt fel, konstaterat eller förmodat, i arrangemangets elektroniska utrustning ska inte automatiskt medföra att den tävlande underkänns. Om det utan rimligt tvivel kan antas att den tävlande stämplat vid en viss kontroll, får tävlingsledningen godkänna löpningen trots att elektronisk registrering från kontrollen saknas i kontrollkortet.

5.7 Mål och tidtagning

Delar som rör det elektroniska stämplingssystemet regleras i tidigare avsnitt för elektronisk stämpling och tidtagning.

Ej godkänd och tekniskt fel vid kontrollstämpling regleras i föregående avsnitt om orienteringsbanan.

5.8 Tävlingsdokumentation (inkl. resultatlista, livebevakning, utvärderingsrapport och tävlingsrapport)

Resultatlista

I resultatlista ska klass och banlängd framgå.

Resultatlista vid individuell tävling

För varje deltagare ska placering, namn, eventuellt rankingnummer, förening samt placering och tid framgå. Tävlande som felstämplat (=Ej godkänd), utgått (=Ej godkänd), diskvalificerats (=Diskad) eller ej startat (=Ej start) ska tas med sist i resultatlistan.

Inskolningsklassen ger möjlighet för ungdomar att delta i orientering utan att tävla. Resultatlistan får därför inte innehålla tider utan namnen bör istället redovisas i bokstavsordning.

Resultatlista vid kvaltävling

Vid kvaltävling ska det i de publicerade pappersresultatlistorna markeras med en linje var gränsen går för final/finaler. Eventor har stöd för markering av denna gräns i resultatet.

Resultatlista vid stafett

Vid stafett ska, utöver lagets slutliga tid och placering, växlingstid samt placering anges för varje deltagare i laget.

För kombinationslag ska samtliga ingående förenings namn ingå i den mån det är praktiskt möjligt.

Uppladdning av resultat

Vid tävling inom nivå 1-3 ska resultatlista laddas upp till Eventor.

Resultatlistan i Eventor ligger till grund för poängen i Sverigelistan, inklusive gallringsfiltret som gäller för meritering till rankingtävlingar. Den ligger också till grund för tävlingsrapporten, se eget avsnitt.

I resultatlistan kan en del personer sakna koppling till rätt person i Eventor. Det kan bero på att anmälan skett utanför Eventor. Arrangören ska efter uppladdad resultatlista se till att koppla alla okopplade resultat. Detta görs via länk ovanför resultatlistan i Eventor.

Resultatlista vid DM-tävling

Endast den som representerar SOFT-förening inom berört distrikt har rätt att tävla om mästerskapstecken på DM-tävling, men övriga får delta om kraven i tävlingsreglerna är uppfyllda. Om sådan deltagare placerar sig före deltagare som vunnit mästerskapstecken ska det av resultatlistan framgå vem eller vilka som vunnit mästerskapstecken.

På arenan kan redovisningen göras med en pennmarkering i uppsatta resultatlistan medan det i Eventor kan laddas upp ett dokument med DM-placeringar separat.

Krav på livebevakning vid nivå 1-tävling

För tävling inom nivå 1 ska, förutom obligatoriska resultat på arenan (se eget avsnitt), resultatinformation som publiceras direkt på internet, s k livebevakning, erbjudas. Denna ska minst innehålla resultatservice, streamat speakerljud samt GPS-uppföljning.

Tävlingsdokumentation vid nivå 1-tävling

Efter tävling inom nivå 1 ska arrangör lämna en utvärderingsrapport till SOFT.

Erfarenheterna ska vara skrivna i punktform och så att de kan komma till nytta för kommande arrangörer i syfte att förbättra kvalitén på framtida tävlingar inom alla nivåer.

Rapporten ska lämnas snarast efter tävlingens genomförande, dock senast en månad efter tävlingsdagen.

Signering av tävlingsrapport

Arrangör av tävling inom nivå 1-3 ska senast 10 dagar efter avslutad tävling avrapportera tävlingen i Eventor. För beräkning av tävlingsavgifter hämtas underlag från de uppladdade resultaten.

Eventor utgör förutom underlag för beräkning av tävlingsavgifter även en statistikälla för uppföljning av verksamheten på kort och lång sikt.

Tävlingsrapportering i tre steg

Förfarandet sker i tre steg som utförs under tävlingens administrationssida i Eventor:

1. Ladda upp tävlingens resultatfil.
2. Skapa rapporten. Den baseras på personerna i uppladdad resultatfil och på angiven anmälningsavgift i Eventor. Fälten är redigerbara innan rapporten sparas.
3. Signera rapporten. Ska göras av både tävlingsledaren och av OF:s tävlingskontrollant.

I och med signeringen i steg 3 är rapporten inskickad till SOFT.

Övrigt

Följande gäller i övrigt:

- Fakturering till tävlingsdeltagarna och/eller deras föreningar får inte ske förrän rapporten är signerad. Detta för att undvika att felaktig fakturering förekommer.
- En tävlingsrapport kan redigeras och sparas om obegränsade gånger. Tävlingsledare och tävlingskontrollant får nytt e-postmeddelande varje gång.
- Tävlingsrapporten tar inte hänsyn till inställande av tävling eller kompensation i form av återbetalning av anmälningsavgifter, se avsnitt om anmälningsavgifter.
- Tävlingar som delas upp i två tävlingar kan redovisas ihop i tävlingsrapporten.
- Mottagande distrikt är normalt arrangörsklubbens distrikt, vilket också är förvalt i Eventor. Om tävlingen arrangerats ihop med en förening i ett annat distrikt, t ex en DM-tävling för två olika distrikt, ska båda distrikten markeras i Eventor.

6. Regler för tävlande

6.1 Tävlande på lika villkor

Många regler saknar gränsvärden för vad som är regelöverträdelse och inte. Begrepp som ”fåtal tävlande”, ”resultat som allvarligt störts”, ”tävlande som anses ha fördel” m fl bedöms från fall till fall eftersom det finns ett näst intill oändligt antal potentiella uppkomna situationer. En beskrivning av alla dessa skulle tendera i att vi inte bara får ett fyrkantigt regelverk utan också ett svårhanterligt och gigantiskt sådant. Likväl är denna typ av regler ytterst viktiga att ha kvar för att uppnå sportslig rättvisa och tävlande på lika villkor.

Regler utan gränsvärden finns i de flesta idrotter; jämför gult kort i fotboll, utvisning i ishockey, diskning för gruff i friidrottslöpning osv. Även vårt samhälle med rättsväsendet, inkluderat lagbok, domare och domstolar, fungerar på detta sätt. Sexuella trakasserier eller misshandel är svårdefinierat i ord, men det anses ändå vara ett brott att sexuellt trakassera eller misshandla någon.

Inom orienteringen har vi i tillägg till regelverket ett stöd i form av tävlingsledning, jury samt högre instanser (OF, SOFT och RIN) för bedömning i olika fall.

Generellt gäller att ju grövre regelbrott, desto större sannolikhet för anmälan och desto större risk för en eventuell fällning. För tillämpning av regler om tävlande på lika villkor är det dock rimligt att endast vidta åtgärder vid en anmälan i D/H18-21-klass. Tävlande i övriga klasser är också skyldiga att följa regelverket, men bedömningen bör inte vara lika snäv som för eliten.

Handläggning av regelfall

Första fas i handläggningen av ett regelfall är att höra berörda för att få information om händelseförloppet. Även eventuella vittnen hörs. Därefter granskas eventuellt bevismaterial.

Med förklaringar beskrivna i detta dokument, samt att endast grövre fall av regelbrott sannolikt anmäls, blir av allt att döma antalet uppkomna regelprocesser relativt få.

6.2 Otillåten fördel

Tävlande får inte försöka skaffa sig otillåten fördel. Det finns många exempel på vad som menas med otillåten fördel, t ex ta del av banläggning på förhand, ta del av upplysningar från tävlande som redan sprungit, fråga sig fram i skogen etc. Notera att det till och med är förbjudet att *försöka*, trots att den utpekade inte får någon fördel av försöket.

Vid misstanke om att en tävlande har försökt skaffa sig otillåten fördel ska anmäla det till tävlingsledningen som i sin tur får utreda om tillräcklig anledning föreligger för att förhindra deltagande.

6.3 Terrängkännedom

Som representerande tävlingens arrangörsförening är det viktigt att skilja på deltagande och uppdrag i arrangörsföreningen. Även tävlande som tidigare representerat arrangörsförening, eller som har sådan kännedom om tävlingsområdet att han eller hon är nära gränsen till att anses kunna ha fördel av detta, ska på förhand noga tänka igenom vad deltagande innebär. Det kan röra sig om återkommande träningsterräng, t ex om deltagaren har varit uppväxt i tävlingsområdet eller i dess närhet, eller om tävlingsområdet anses utgöra den s k ”hemmakartan” för arrangörsföreningen.

Deltagande i tävlingsklass får inte ske om den tävlande har:

- Ritat aktuell tävlingskarta.
- Satt ut kontroller i tävlingsområdet för den aktuella tävlingen.
- Besökt tävlingsområdet med den nya tävlingskartan eller efter området avlysts av arrangör.

Ett stöddokument för rättvis orientering finns framtaget för deltagaren och hittas på SOFT:s hemsida.

6.4 Samlöpning

Samlöpning är inte tillåten i tävlingsklass. Med samlöpning avses såväl ”hängning” som ”kompislöpning”. Hängning anses ha skett då tävlande avsiktligt följt efter annan tävlande och nyttjat dennes förmåga att orientera. Kompislöpning anses ha skett då tävlande skaffat sig fördel genom samverkan med annan tävlande.

En tävlande som hamnat i en samlöpningssituation ska inte behöva lämna väjningsplikt, dvs inte behöva stanna för att lämna avstånd till framförvarande tävlande. Dock kan den tävlande i sådan situation fällas till ansvar för hängning om:

1. Denna väljer samma väg som annan tävlande, trots att relevanta vägvalsalternativ finns.
2. Det bedöms att den tävlande har haft fördel av detta.

Vad som är relevant alternativt vägval är upp till beslutande instans att bedöma. Sådan bedömning kan både förenklas och stödjas genom banläggares och bankontrollants mening, eller genom granskning av övriga tävlandes vägval, t ex vid GPS-analys (GPS-data i sig får aldrig vara fällande). Även sträcktid-data kan fungera som bevisunderlag och därmed styrka information från tävlande och vittnen.

6.5 Antidoping

SOFT:s antidopingarbete finns presenterat på SOFT:s hemsida.

6.6 Tekniska hjälpmedel

I tillägg till vad som tas upp i tävlingsreglerna får även lyse, t ex pannlampa, användas vid behov.

Vardagsutrustning som glasögon och andra synhjälpmedel, samt konventionella armbandsur, anses inte som tekniska hjälpmedel och får användas fritt. Till samma kategori räknas även pulsklockor, höjdmätare, avståndsmätare, stegräknare samt navigationsutrustning (t ex GPS-enheter) som varken kan visa en orienteringskarta eller har funktioner som styr den tävlande att hålla en rak kurs.

Medförande av ej godkänd utrustning

Om den tävlande medför annan än godkänd utrustning, och den kan användas som navigeringshjälpmedel, ska denna under hela tävlingsmomentet bäras på ett sådant sätt att den inte kan nyttiggöras av den tävlande för orienteringen.

Tävlande som bryter mot påbudet, och därmed misstänks skaffa sig otillåten fördel jämfört med andra tävlande, riskerar både diskvalificering och avstängning.

6.7 Hänsynstagande

Tävlande får inte besöka tävlingsområdet på nytt efter målgång.

6.8 Särskilda regler för sprintorientering

Det finns ett antal regler som skiljer mellan traditionell orientering och sprintorientering. Bland annat anger sprintnormen vad på kartan som är tillåtet respektive inte tillåtet att passera.

Skilnaderna och de särskilda sprintreglerna finns beskrivna i ett stöddokument på SOFT:s hemsida.

6.9 Förutsättningar för rankade

Förutsättningar för rankade finns presenterade på SOFT:s hemsida.

7. Regler för funktionärer och icke tävlande

Avsnittet saknar anvisningar.

8. Åtgärder vid regelöverträdelser

8.1 Juryns handläggning av protest

Processen är viktig för den tävlandes rättssäkerhet. En rättvis tävling måste alltid gå före en snabb tävling.

Allmänt

Juryrapport

Ange tävlingsdatum, kontaktdatum, arrangörsklubb och tävlingsledarens namn samt e-postadress och telefon till denne.

Jäv

Eget jäv ska aktivt och självständigt prövas av juryn i varje ärende.

Parter

Följande parter ingår i processen:

- Anmälare (den som ingivit protesten): Anteckna namn och fullständiga adress- och kontaktuppgifter.
- Motpart (den som utpekats som felande): Anteckna namn och fullständiga adress- och kontaktuppgifter.

Om protesten avser ett påstått misstag av arrangören är det denne som är motpart. Arrangören representeras i ärendet av tävlingsledaren.

Protesten

Följande gäller avseende protest:

- Anteckna klockslag när den inkommit.
- Om protestskrivelsen bedöms som ofullständig eller oklar ska anmälnaren beredas tillfälle att lämna komplettering. Ursprungligt klockslag gäller.
- Identifiera och notera de moment i regelverket som berörs.
- Pröva om protesten är giltig eller ej.

Protesten är ogiltig om den:

- Inkommit för sent.
- Ingivits av ej behörig person eller förening.
- Avser förhållanden som inte regleras av regelverket eller dess tillägg.

Beslut om handläggning

En ogiltig protest ska avvisas medan en giltig protest ska tas upp till behandling i sak.

Det är möjligt att delvis avvisa en protest och att uppta den resterande delen till handläggning i sak.

Exempel

Protesten avser ett påstått allvarligt misstag av arrangören, vilket drabbat två tävlingsklasser. En enskild löpare är i detta fall endast behörig att lämna protest rörande det som drabbat den egna tävlingsklassen men inte beträffande den andra.

Om protesten avser resultat i båda klasserna ska protesten avvisas i den del som berör den andra klassen.

Delgivning av avvisningsbeslut

Om en protest avvisas, i sin helhet eller delvis, ska den klagande snarast delges beslutet samt underrättas om sina möjligheter att överklaga.

Delgivningssätt och tidpunkt för delgivningen ska antecknas.

Delgivningen kan ske antingen genom att beslutet muntligen föredras för anmälaren eller att denne får en skriftlig kopia av beslutet direkt i handen eller översänt på annat lämpligt sätt.

Handläggning i sak

För att nå god rättssäkerhet ska följande iakttas:

- Bevisning ska inhämtas och dokumenteras.
- Åberopar parterna någon särskild bevisning ska den i möjligaste mån granskas. Juryn har rätt att på eget initiativ ta fram den bevisning som bedöms relevant.
- Protokoll ska upprättas för att dokumentera muntliga uppgifter från parterna och eventuella vittnen.

I protokollen antecknas de väsentliga uppgifter som lämnats. Innan protokollet avslutas ska texten läsas upp för den hörde och få dennes godkännande. Om den hörde är närvarande är det lämpligt att denne ombeds att sist i protokollet underteckna frasen ”Genomläst och godkänt i sak”. Protokollet avslutas genom att det undertecknas av den som upprättat det.

Elektroniska data, bilder och annan teknisk bevisning ska dokumenteras i pappersform.

När all bevisning säkrats ska parterna beredas tillfälle att yttra sig över den samlade bevisningen.

Bevisvärdering och beslut

Vid bevisvärderingen ska det bl a beaktas att då motparten lämnar uppgifter, som inte motsägs av annan bevisning, ska dessa också läggas till grund för bedömningen.

För att fälla någon till ansvar efter ett påstått regelbrott måste det föreligga en övertygande bevisning. Om rimliga tvivel finns beträffande skuldfrågan ska den det avser inte fällas till ansvar.

Om juryn är oenig i sin bedömning av skuldfrågan ska detta antecknas.

I det fall juryns majoritet fäller till ansvar, ska den jurymedlem som velat frikänna ändå delta i överläggningen och beslutet beträffande påföljden.

Beslutet i ärendet ska delges till parterna på det sätt som angetts ovan beträffande avvisning.

Avsluta handläggningen

Juryn avslutar sin handläggning genom att ärendets dokumentation överlämnas till tävlingsledaren.

Tävlingsledaren ansvarar för att åtgärder vidtas i enlighet med juryns beslut.

Tävlingsledaren ansvarar för att handlingarna arkiveras enligt särskild ordning.